THE LITHUANIAN WEEKLY
LITHUANIAN NEWS

Entered as second-class matter November 30, 1942, at the Post Office of Pittsburgh, Pa., under the Act of March 3, 1789.

Publisher: Lithuanian Roman Catholic Literary Society, Inc.

Leidėjas: Lietuvių R. Katalikų Literatūros Draugija, Inc.

Redakcijos ir administracijos adresas: 2211 Sarah St.
Pittsburgh 3, Pa. Telefonas: HEmlock 1-3121

Lietuvių Žinios

[...]uanian Bibliography [Serv]ice [...] N. Bowman St. Danville, Ill.
2734

METAI (VOL.) XIV | Kaina 5 Centai | PITTSBURGH 3, PA., KETVIRTADIENIS, 1950 BIRŽELIO (JUNE) 8 D. | Telefonas: HEmlock 1-3121 | NO. 23

VISAM PASAULYJE IŠBLAŠKYTI

Broliai Lietuviai

Mažoji Lietuva, kaip nedalomą Lietuvos dalis, šiandien kenčia visos Lietuvos kančias; ji yra toje pačioje bolševizmo priespaudoje. Mūsų visų karštas noras, kad drauge su Didžiąja Lietuva būtų atvaduota ir Mažoji Lietuva. Atvadavimo darbas tegalimas visų lietuvių pastangomis. Mūsų sąlygos, kuriomis tas darbas vykdomas, yra itin sunkios, nes mūsų žmonės, netekę savo krašto, neturi galimybių nė emigruoti, nė susikurti čia didesnių savo tautinio gyvenimo židinių. Tad, Mažosios Lietuvos lietuvių likimas yra dar sunkesnis už Didžiosios Lietuvos lietuvių likimą, ir darbas lietuvybei išlaikyti reikalingas dar didesnių aukų.

Mažosios Lietuvos Taryba, atstovaudama, gindama ir kovodama už Mažosios Lietuvos išlaisvinimą ir Mažosios Lietuvos lietuvių išlaikymą Lietuvių Tautai, yra reikalinga ne tik didžių pastangų, bet ir lėšų.

Didžiosios Lietuvos išlaisvinimui vadovauja VLIKas, gi Mažosios Lietuvos — Mažosios Lietuvos Taryba. Tautos Fondą administruoja VLIKas. Nepavykus sudaryti bendro visos Lietuvos išlaisvinimo organo nepavyksta susitarti ir dėl Tautos Fondo lėšų. Neabejodami gausią jų iš Tautos Fondo, atlikome visą eilę neatidėliotinų ir būtinų tautai darbų ir įbridome į skolas. Turėdami užjausti šią nenormalią padėtį ir negalėdami atsisakyti nuo pat 1918 metų mūsų didžiausiomis aukomis vykdomo išlaikymo, šaukiamės pagalbos, kreipdamiesi į mūsų tautos išeiviją ir tremtinius prašydami savo auka prisidėti kartu ir prie Mažosios Lietuvos išlaisvinimo ir lietuvybės išlaikymo Mažosios Lietuvos lietuvių tarpe.

Organizuojant birželio keturioliktąją — Genocido Dienos Minėjimą — būtina yra prisidėti prie visos Lietuvos išlaisvinimo, visų lietuvių tautybės išlaikymo ir skiriamų Didžiajam Tikslui lėšų dalį skirti ir Mažosios Lietuvos Išlaisvinimo Fondan.

Apie išskirtasias aukas Mažosios Lietuvos Išlaisvinimo Fondai bei visais kitais Mažosios Lietuvos vajaus reikalais nedelsiant pranešti Mažosios Lietuvos Tarybos Prezidiumo pirmininkui E. Simonaičiui šiuo adresu: Mr. E. Simonaitis, Detmold, Oesterhausstr. 19, Germany.

Visa Lietuva už kiekvieną lietuvį —
visi lietuviai už vieną Lietuvą!

Mažosios Lietuvos Tarybos Prezidiumas

Tuebingenas, 1950. 5. 15.

Surastas naujas Katynas

Rašo "L. Ž." korespondentas Europoje

1945 metais tuojau po kapituliacijos Stuttgarto priemiestyje, Zuffenhauseno kareivinėse apsigyveno tremtiniai; ypač daug buvo prievarta atvežtų darbams į Vokietiją rusų, gudų, ukrainiečių, lenkų. Kaip ir daugelyje kitų vietų, taip ir čia karinė valdžia leido rusų repatriacinei misijai apsigyventi pirmame kareivinių bloke ir vykdyti norinčių repatriaciją. Taigi 1945 metų birželio mėn. ir atvyko repatriacinė misija, maždaug iš 10 žmonių, kuri I bloke įsteigė savo štabą. Komisija padirbusi iki tų metų rugpiūčio mėn. kareivines paliko ir čia amerikiečiai įsteigė DP stovyklą, kurioje liko daugumas nerepatriavusių rusų ir ukrainiečių, kurių dalis tebegyvena sunkų tremtinių gyvenimą iki šiol. Praėjo keli metai ir niekas nė sapnuoti nesapnavo, kad tremtiniai mindžioja savo brolių rusų ir ukrainiečių kaulus.

ŠIURPUS RADINYS

Šių metų pavasarį, stovyklos gyventojai nutarė įsirengti vaikams žaidimo aikštelę. Stovyklos aikštėje buvo pakankamai smėlio, taigi tremtiniai su kastuvais ir maišais pradėjo iš aikštės nešti smėlį. Bekasant vienas tremtinis užtiko kažką kieta. Kasa toliau, gi žmogaus kaulai. Pasišaukė daugiau draugų, kasė toliau ir vėl užtiko naujų žmogaus griaučių. Tuojau pranešė stovyklos administracijai, kuri pradėjo didesnius kasinėjimus ir rado aikštėje visai negiliai smėlyje sukastas ištisas krūvas žmonių griaučių. Nebaigę kasinėjimų, apie radinį pranešė amerikiečių kriminalinei policijai (CID) ir IRO pareigūnams, kurie pradėjo vietą tyrinėti. Iškastus griaučius stovyklos administracija norėjo palaidoti vokiečių kapinėse, bet kapinių administracija nesutiko, kol nebus pravesta kvota.

KĄ SAKO LIUDININKAI

Nors kvota tik pradėta, tačiau korespondentai spėjo apklausinėti liudininkus ir šiurpaus radinio istorija jau pusiau paaiškėjusi.

Vokiečių viešosios tvarkos įstaigos direktorius Weberis, 1945 metais buvęs Stuttgarto policijos prezidentu, pareiškė spaudos atstovams, kad jis **tikrai žinąs šios baisios tragedijos kaltininkus.** 1945 metais Stuttgarto miestą buvo okupavę prancūzai, vėliau miestą perleido amerikiečių okupacinei kariuomenei. 1945 metais birželio mėn. 6 d. Stuttgarte buvo rastas miręs rusas ir policija privertė kelis Zuffenhauseno ūkininkus ruso kūną nuvežti į kareivines ir perduoti sovietų repatriacinei misijai. Tačiau vokiečių ūkininkai nuvežę rusą ir **patys daugiau nebegrįžo.** Policijos prezidentas Weberis sužinojęs, kad vokiečiai ūkininkai rusų buvo suimti ir nužudyti, tuojau kartu su prancūzų žandarmerijos karininku nuvyko į minėtas kareivines pas sovietų misijos karininkus išsiaiškinti dingusių vokiečių likimą. Vos tik Weberis su žandaru įėjo į rusų misijos štabą, tuojau juos **apspito ginkluoti raudonarmiečiai ir ruošėsi nužudyti.** Laimei įvykį pastebėjo prancūzų žandarmerijos šoferis, kuris tuojau grįžo į miestą ar atsikvietė prancūzų kariuomenę, kuri tankais apstojusi rusų misijos namą privertė paleisti Weberį kartu su prancūzų žandaru ir atiduoti dingusius ūkininkus. Ir koks buvo visų nustebimas kai **rusai pradėjo iš rūsio nešti vokiečių ūkininkų lavonus.** Tačiau, tuojau po kapituliacijos nesant tinkamai tvarkai visas reikalas buvo užmirštas ir be to, juk ir rusai tuomet buvo dar sąjungininkai.

Vokietis Hermann Ostertag, kuris nuo 1938 metų iki kapituliacijos gyveno minėtose kareivinėse ir vėliau, norėdamas išgelbėti savo pasilikusius baldus, dažnai po kareivines sukinėjosi, amerikiečių telegramų agentūros Associated Press atstovui pareiškė, kad **"rusų repatriacijos misijos užimtame bloke buvo kas dieną šaudoma".** Jo žiniomis buvo šaudomi ne tik užsieniečiai, bet ir vokiečiai.

Zuffenhauseno savivaldybės pirmininkas Emilis Šuleris pareiškė, **kad 1945 metais stovykloje dėjosi baisūs dalykai, kad buvo žudomi ne tik svetimšaliai, bet ir vokiečiai.** Jam teko matyti, kaip prie stovyklos sovietų **kareiviai nužudė tris vokietes ir tris vokiečius.**

SLEPIA TYRIMO DAVINIUS

Zuffenhauseno radinį dabar perėmė tirti Wiurtenberg—Baden amerikiečių komisariatas, kurio valdininkai pareiškė, kad jie tada paskelbsią davinius, kada bus išklausti visi liudininkai ir išaiškintos visos aplinkybės. Tuo tarpu ir pats komisariatas neturįs daugiau žinių. Tačiau įdomiausia, kad IRO **labai interesuojasi ta kvota ir stengiasi kiek galima visus kvotos davinius nuo viešumos nuslėpti.** Kai tik šiomis dienomis IRO Field Supervisor uždraudė vokiečių spaudos atstovams įeiti į Zuffenhauseno stovyklą ir rinkti apie įvykį betkokias informacijas. Taip pat IRO uždraudė Zuffenhauseno stovyklos administratoriui ukrainiečiui spaudos atstovams teikti informacijų. Neleidžiama įvykio vietą ir fotografuoti. Tačiau nežiūrint draudimų, foto korespondentams pasisekė padaryti keletą vietos nuotraukų, kurios tilpo vokiečių spaudoje.

Liepos 1 d. kareivinės bus perduotos kariuomenei, o DP iškels į kitas stovyklas, todėl **tremtiniai bijosi, kad visa ši byla bus nuslėpta.** Stuttgarto miesto burmistras įvykiu yra labai susidomavęs ir kreipėsi į amerikiečių įstaigas, prašydamas prie kvotos leisti dalyvauti vokiečių valdininkams. Burmistras teigia, kad vokiečiams kvota esa nemažesnės svarbos, kaip amerikiečiams ar IRO, nes įvykis įvykęs jų žemėje ir be to, jie turis davinių, kad nužudytųjų tarpe yra ir vokiečių. **L.**

VALDŽIA SKIRIA KUNIGUS

Viena. — Pragos radijas neseniai paskelbė, jog Čekoslovakijos komunistinė vyriausybė paskyrė kun. Juozą Buchtą Budejovico vyskupijos Generaliniu Vikaru, motyvuodama, kad vyriausybė turėjusi šitai padaryti, kadangi bažnyčiai organai nepasirūpinę šio reikalo sutvarkyti. Tai naujas cezaropatizmo juokingas, o drauge ir tragiškas pavyzdys. "L'Osservatore Romano" pereito penktadienio numeryje komentuodamas šią Pragos radijo paskelbtą žinią, tarp kitko rašo: "Tai naujas neužginčijamas įrodymas, kad kai kalbama apie religijos laisvę Čekoslovakijoje, yra arba meluojama, arba iškreipiama religijos laisvės sąvoka". Savo pastabas Vatikano organas baigia ironiška pastaba: "Šios rūšies Generalinis vikaras turėtų papildyti vaizdą: primatas Kremline, ordinaras valdžios įstaigoje, vyskupijos organas Rude Pravo."

RUSAI TVIRTINASI BALTIJOS JŪROJE

Laisvajame pasauly gyvenančių lietuvių akys ir mintys šį mėnesį krypsta į šaltojo ir laukinio Sibiro plotus, kur šiuo metu jau išbarstyta apie ketvirtadalis, o gal ir daugiau, mūsų tautos. Birželio mėnuo mums primena baisiąsias pirmojo išvežimo naktis 1941 metais. Tačiau ligi šiol tų išvežimų buvo tiek, kad juos tektų minėti ištisus metus ir tai dar nebūtų galo.

Vakarų pasaulis jau pradėjo suprasti, **kodėl** rusai tai daro. Bet jis niekaip nepajėgia suvogti, **kaip** jie tai daro, nes vakarietiškoji demokratija dar vis nepažįsta žvėriškosios bolševizmo prigimties. Bolševikus prigretinęs prie žvėrių, visų pirma skubinuos atsiprašyti visus žvėris, net ir plėšrausius, už jų įžeidimą, nes gerai žinome, kad žvėrys užpuola silpnesnius tik kada nori ėsti ir visai nedaro pastangų savo auką įtikinėti, kad ji jaustųsi laiminga, šypsotųsi ir siųstų padėkos telegramą Stalinui.

Vykdydami rusų carų svajones užgrobti kuo daugiausia žemių vakaruose, rusai bolševikai pasiekė tiek, kiek nedrįso svajoti net patys gobšiausi carai. Gi norėdami užgrobtose žemėse įsitvirtinti, bolševikai ėmėsi priemonių, kurių iki šiol pasaulis negirdėjo: jie ne tik atėmė svetimų tautų žemę, bet ir be pasigailėjimo naikina pačias tautas, kad ateity nebūtų kam reikalauti teisių į tą žemę.

Pirmosios tautos, kurias Maskvos žmogžudžių gaujos naikina, yra Pabaltijo tautos: lietuviai, latviai, estai ir iš dalies suomiai, lenkai bei vokiečiai. Šias suvirškinę, tos gaujos sieksis toliau. Ir nesustos.

Užsimoję valdyti pasaulį, rusai susiduria su galybe, kuriai nugalėti reikia būti stipriam vandenyse. Dėl to jie galvotrūkčiais griebiasi statyti jūrų pajėgas. Tam tikslui jie pasirinko Baltijos jūrą, kaipo saugiausią užtvarą, kurią lengvai gali kontroliuoti. Ir tikrai, [...] su ežeru, nors jo krantai ir skalauja dar laikinai svetimas žemes.

Visas Baltijos pajūris, pradedant Leningradu, baigiant Hamburgu, dabar virsta beveik nenutrūkstama jūros jėgų grandine, kur sutelkiamos ne tik gynimosi, bet ir puolimo bazės. Virš tūkstančio mylių pajūriuose rusai yra įsitaisę tinklą sviedžiamųjų ginklų bandymo stočių, radaro centrų, dideles povandeninių laivų bazes, laivų statyklas ir sustiprinimus.

Didžiausia povandeninių laivų statyba ir jų bunkeriai yra įrengti Klaipėdoje. Ta povandeninių "šnorkel" bazė yra Warnemiundėje, netoli Danijos. Laivų statybos centru yra Stetinas.

Radaro centrai labiau sutelkti vakarinėje dalyje, arti Danijos ir lenkų valdomoje vakarinėje Pomeranijoje. Tose pat srityse, Peenemiunde ir Kolberge, kur vokiečiai gamino savo V-ginklus, dabar sovietų inžinieriai išmėgina oro rakietas ir sviedžiamuosius ginklus. Nauji ginklai bandomi Įsrutėje, Rytprūsiuos, kurie dabar yra virtusi beveik pusiau dykuma. Jūros lėktuvų bazė yra Henkenhagene, Lenkijai priklausančioje Pomeranijoje.

[...] stovyklų ir jų bazių [...] trūksta nė Latvijos bei Estijo pakraščiuose.

Visa tai rusai laiko didžiausioje paslaptyje ir todėl vis vietiniai gyventojai yra pakeisti iš Azijos atvežtais mongolais. Kadangi tos visos bazės nuolatos didinamos, tai gyventojų išvežimas nesiliauja. Dėl to jau šiandien galima tvirtinti kad visas pajūrys, kur tik siekia rusų kontrolė, yra netekęs senų savo gyventojų.

Išvežimas eina ir iš tų kraštų vidurio, nes rusai visai pagrįstai nepasitiki tų gyventojų ištikimybe karui ištikus. Jei dabartinė padėtis užtruks kiek ilgiau, Pabaltyj neliks lietuvių, nei latvių, nei estų, nei daugelio kitų.

Kad Baltijo pajūrys rusams yra labai svarbus ir kad jie dėl jo pasirengę kovoti, aišku ir iš to fakto, kad rusai išdrįso nušauti amerikiečių lėktuvą (balandžio 8 d.) ir be atodairos grobia pasipainiojusius danų, švedų bei britų laivus. Kitokiais laikais tai galėtų būti rimta karo priekabė, bet kol kas dar niekas nedrįsta paleisti pirmojo šūvio. Ar tas laikas toli, ar arti, tai gali pasakyti tik pranašai, bet kad jis ateis, tą šiandien žino visi **P. K.**

Baigiant laužyti šį numerį, Redakcija gavo telegramąą:

MIRĖ

DAKTARAS KAZYS GRINIUS, buvęs trečiasis Lietuvos Prezidentas. Ateinančiame numeryje apie Velionį parašysime išsamiai.

INDONEZIJA UŽMEZGĖ SANTYKIUS SU VATIKANU

Vatikanas. — Neseniai Jo Šventenybei skiriamuosius raštus įteikė pirmasis Jungtinių Indonezijos valstybių ministeris. Savo kalboje jis pareiškė, jog naujoji Indonezijos tautų valstybė remia savo valstybinę veiklą tikėjimu į Dievą, žmoniją, tautą, demokratiją ir socialinį teisingumą ir kad ji nuoširdžiai siekia ir prisidės prie kiekvienų pastangų įgyvendinti ir palaikyti pasaulyje taiką ir tvarką. Jo Šventenybė pasidžiaugė santykių užmezgimu su šia nauja didžiule Azijos tautų valstybe ir užtikrino jai savo visokeriopą palankumą ir palaimą.

SAVAITĖS ŽINIOS TRUMPAI

° Iš Vašingtono pranešama, jog dabartinis JAV ambasadorius Graikijai Henry F. Grady bus perkeltas į Teheraną toms pačioms pareigoms. Tas turi ryšio su augančiu JAV susidomėjimu Irano klausimais. Grady žymų vaidmenį suvaidino Graikijos pilietinio karo metu.

° Ateinančios JT sesijos pirmininku anglai numato siūlyti Pakistano užsienių reikalų ministerį Sir Mohanuned Zefrullah Khan.

° Artimoj ateityj Tito ruošia diplomatams priėmimą, kurio metu Jugoslavijos diktatorius pirmą karą po santykių nutraukimo su Kominformu susitiks su Vakarų diplomatais.

° Kremlius, prieš susirenkant neseniai "išrinktai" Aukščiausiai Tarybai, vėl pradėjo šaukti už atominių ginklų uždraudimą.

° Prancūzų komunistai labai susirūpinę savo partijos narių mažėjimu. Pati partija praneša, jog nuo 1947 m. jos narių skaičius sumažėjęs beveik pusiau.

° Po savo vizito Maskvoj JT gen. sekretorius Trygve Lie vėl turėjo pasitarimus su Anglijos, Prancūzijos ir JAV vyriausybėmis. Nors pasitarimų turinys neskelbiamas, tačiau kaip pirmųjų valstybių vyriausybės, taip ir prez. Trumanas su sekr. Achesonu, Lie priėmę labai šaltai.

° Iš Ženevos pranešama, jog per paskutinį pusmetį iš Rytų Europos į Vakarus atbėgo 10.000 pabėgėlių.

° Japonijos komunistų partija kursto japonų darbininkus sukelti visuotiną streiką kaip atsakymą prieš 8 komunistų suėmimą.

° Čekijos ir Vengrijos delegacijos išstojo iš UNESCO (JT auklėjimo, švietimo ir mokslo organizacijos), kadangi kinų nacionalistai dar vis tebedalyvauja posėdžiuose.

° Prancūzų pasiūlymas sudaryti Prancūzijos — Vokietijos anglies ir plieno pramonės bendra tvarkymo organą rado didelio atgarsio visoje Europoje. Tik anglai į šį pasiūlymą žiūri nelabai palankiomis akimis.

° Jugoslavų teismas nagrinėja dviejų aukštų jugoslavų armijos karininkų bylą. Abu karininkai kaltinami šnipinėjimu ir bandymu pabėgti iš Jugoslavijos.

° Iš Japonijos pranešama, jog Nonė kovotojų organizacija rengusi sąmokslą ir norėjusi nužudyti gen. McArthur, min. pirm. Yoshida ir teisingumo min. Kenkichi Ueda.

Tarptautinės politikos sūkuriuose

PAGAL "NEWSWEEK" PERISKOPĄ

Lewis Douglas — "supermenas"? Aukšti JAV užsienių reikalų ministerijos valdininkai į naujai sukurtą Atlanto Tarybos pavaduotojų organą JAV delegatu — ir tuo pačiu būsimuoju to organo pirmininku — siūlo dabartinį Amerikos ambasadorių Anglijoj Lewis Douglą. Nors Achesonas norėtų, kad Douglas ir toliau liktų Londone, tačiau, atrodo, paskyrimui jis negalėtų priešintis.

Egiptas pripažins kinų komunistus? Egipto vyriausybė, kuri ligšiol tvirtai palaikė kinų nacionalistų pusę ir visuomet balsavo prieš kinų komunistų pastangas patekti į Saugumo Tarybą, pradėjo svyruoti. Spėjama, jog egiptiečiai bandys tartis su sovietais. Esą jie gali pažadėti sovietams remti kinų komunistinę vyriausybę, jei sovietai padės jiems (egiptiečiams) iškraustyti anglus iš Sudano. (Anglai, pakartotinai Egiptui reikalaujant palikti Sudaną, dar vis ten tebelaiko savo įgulas). Pranešama, jog Kairo vyriausybė perspėjo Vašingtoną, jog ji prašysianti paramos iš Sovietų, jei Vakarai nuolatiniai nerems Egipto.

Jungtinių Tautų padangėje. JT gen. sekretorius Trygve Lie, atrodo, tikisi būti perrinktas aukštoms pareigoms antram penkmečiui. Jis tiki, jog jo poziciją sustiprino plačiai pasaulyj nuskambėjęs jo vizitas Kremliui. Vašingtonas gi galvoja, jog minėtas vizitas yra perreklamuotas ir jei jo misija nepasisekė, jis Lie gali tik pakenkti.

Sovietų delegatas Saugumo Taryboj Jakob Malik surado naują "būdą" palaikyti santykius su Vakarais JT rėmuose. Jis dar ligšiol dalyvauja visuose susitikimuose ir priėmimuose, bet niekados nedalyvauja ten kur kalba vyksta prie "žalio" stalo. Tokiuose posėdžiuose dalyvauja ir nacionalistų atstovas Dr. T. F. Tsiang ir Maliko dalyvavimas tokiam posėdyj suponuotų mintį, jog jis kinų nacionalistus pripažįsta.

Vakariečių ginklai komunistams. Neseniai JAV, Anglija ir Prancūzija nutarė bendromis jėgomis sustabdyti ginklų šmugelį į komunistinius kraštus. Toks nutarimas padarytas ryšium su anglų slaptosios tarnybos pranešimu, kuriame sakoma, jog neseniai amerikiečių aviacijos benzinu pakrautas laivas iš Filipinų nuplaukė į komunistinį Tientsiną. Panašiai yra atsitikę ir su kitais JAV ginklų transportais, kurie kažkokiu būdu vis patenka komunistams. Anglija pažadėjo prancūzų laivynui pagalbą kovoje su ginklų spekuliacija iš Kinijos į Indo-Kiniją.

Keičiasi Danijos politika? Šiuo metu vykstančiame danų socialdemokratų partijos vadų slaptame posėdyje buvo griežtai pasisakyta prieš tolimesnį prisidėjimą prie Atlanto pakto ginklavimosi. Konferencijoj reikalaujama remti Švedijos planą dėl Skandinavijos gynybos pakto. Tačiau iš kitos pusės tenka pastebėti, jog Švedija nėra nusistačiusi prieš Atlanto paktą. Nors apie tai nekalbama, tačiau Švedija davė sutikimą dalyvauti pakto laivyno manevruose kai Anglijos laivynas vizituos Švediją.

Tobulina ginklus. JAV armija šiuo metu jau turi naują liepsnosvaidį, kuris yra daug lengvesnis ir moderniškesnis už antrajam pasauliniam kare vartotą modelį. Specialistai taip pat daro bandymus naujo prieštankinio pabūklo, kuris veikia automatiškai ir turi didelę sprogimo galią. Armija planuoja taip pat paskirti 2,5 mil. dolerių radarui tobulinti.

A. E.

LIETUVIŲ ŽINIOS
Savaitinis Laikraštis
Leidžia
Lietuvių R. Katalikų Literatūros Draugija, Ink.
2211 Sarah St., Pittsburgh 3, Pa.
Tel. HEmlock 1-3121

Jungt. Valstybėse metams.....$3.00
Jungt. Valstybėse pusmečiui.... 1.50
Užsieny metams 4.00
Užsieny pusmečiui 2.00

Skelbimų kainos sulig susitarimo

LITHUANIAN NEWS
Weekly Publication
Issued by the
Lithuanian Roman Catholic Literary Society, Inc.
2211 Sarah St., Pittsburgh 3, Pa.
Tel. HEmlock 1-3121

Subscription Rates:
In U. S. A., one year.....$3.00
In U. S. A., six months..... 1.50
Other countries, one year..... 4.00
Other countries, six months.... 2.00

Advertising rates on application

Entered as second-class matter November 30, 1942, at the Post Office at Pittsburgh, Pa., under the Act of March 3, 1879.

MODERNIŠKOSIOS VISUOMENĖS IŠSIGELBĖJIMAS.

Vienintelė institucija, į kurią yra nukreiptos viso pasaulio akys, yra Katalikų Bažnyčia. Savo nepalaužiamame nusistatyme už Tikėjimo tiesas, savo pastovioje kovoje už krikščionišką dorovę, savo nesuabejojančiame palaikyme autoriteto, savo dvasiniame vadovavime širdims ir sąžinėms, ji yra vienintelė.

Jos galingas ir patvarus žodis nesuabejoja, nedreba prieš karalius, kunigaikščius, diktatorius, valdovus, ji neišsigąsta tautų sukilimo, anarchiškų revoliucijų.

Katalikų Bažnyčia yra absoliučiai neklaidinga savo neatšaukiamuose principuose, gautuose nuo savo dieviškojo Įsteigėjo, ir jaučia pareigą juos užlaikyti ir apginti prieš priešų puolimus.

Negalėtų, jei ir norėtų, pakeisti tuos principus, ir nekeistų jei galėtų, pirmiausia, kad jie tinka visiems laikams, visiems žmonėms, visokiam socialiniam veikimui, kad jie priklauso paties Kristaus duotai doktrinai ir kodeksui.

Popiežius Klemensas VII griežtai pasisakė prieš Anglijos karalių Enriką VIII, apgindamas Moterystės Sakramentą, Pijus X prieš Bažnyčios priešus Prancūzijoj ir Portugalijoj už Šventosios Konstitucijos neliečiamumą. Bažnyčios žodis yra aiškus tvirtas, autoritetiškas ir nepamainomas.

Respublikos pajėgumas priklauso nuo jos piliečių moralinio sveikumo, o didžiausioji moralinė jėga, kuri veikia šiandien tarp žmonių yra Katalikų Bažnyčia.

Ką reiškia jei dalis jos sūnų negyvena pagal jos pamokinimus? Paklydusių ir ištvirkusių visada buvo ir bus, tai sugedusios prigimties pasekmė. Dalis Amerikos piliečių nesilaiko konstitucijos, tačiau J.A. Valstybės visada pasilieka didingos ir galingos.

Apgailestautinas faktas yra šis, kad dalis žmonių kalba ir veikia taip, lyg nematytų komunizmo pavojaus. Anarchiją mylis katalikas yra prieštaravimas savo paties gyvenimui, ir katalikas komunistas yra nesuprantamas absurdas. Negali būti tikrų katalikų po raudona vėliava, kurią seka ateistai, materialistai ir pagonys.

Šių laikų ir tautų sumišime tik Katalikų Bažnyčia gali išgelbėti moderniškąją visuomenę. **B. M.**

TREMTINIAI NAUJUOJU KELIU

PASKUTINĖS IRO DIENOS. — VOKIEČIAI GLOBOS DP. — NESUPRANTAMAS BALFo ELGESYS.— APIE PUSANTRO ŠIMTO TŪKSTANČIŲ TREMTINIŲ LIKS EUROPOJE. — TREMTINIAI Į RUSIJĄ?

Mūsų Korespondento Europoje

Pagal jau išanksto numatytą planą IRO veikla baigiasi šių metų liepos mėn. 1 d. Tačiau į Ameriką, Australiją, Izraelį ir kelis kitus Vakarų kraštus nespėjo išemigruoti dar palyginti didelis tremtinių skaičius, todėl IRO nutarė savo veiklą pratęsti dar 9 mėnesiams. Taigi IRO iš dalies baigia savo darbą jau liepos mėn. 1 d., tik sąryšy su emigracija palieka grynai emigracijos reikalams dalį tarnautojų, kurie dar 9 mėnesius po IRO numatytos veiklos užbaigimo tęs darbą. Tuo tikslu jau dabar pradeda tremtinius galutinai perkilnoti ir stovyklas palengva uždaryti.

Amerikiečių zonoje šis tremtinių pergrupavimas vyksta vienaip, gi britų zonoje kitaip. Taip pavyzdžiui, britų zonoje visi DP pervedami į vokiečių ūkį. Numatyta, kad iki birželio mėn. 30 d. britų zonoje visas tremtinių stovyklas perduos vokiečių administracijai, kuri toliau rūpinsis tremtinių išlaikymu, nežiūrėdami ar jie emigruoja ar ne. Teisė emigruoti paliekama iki IRO veiklos galo. Visi anglų stovyklų direktoriai atleidžiami, tik kiekvienoje Area pasiliks po kelis anglų pareigūnus, kurie prižiūrės vokiečių administracinį darbą, kitaip sakant, prižiūrės, kad vokiečiai perdaug tremtinių neskriaustų. Taip pat ligoniai ir seneliai, kurie patalpinti specialiose stovyklose bus perduoti vokiečių žinion. Aišku, kad tremtinių gyvenimas po vokiečių valdžia bus sunkus, nes iš gaunamos bedarbio pašalpos pragyventi bus beveik neįmanoma, nes tremtiniai niekada nebus šelpiami specialiomis pašalpomis, kaip kad yra šelpiami vokiečių pabėgėliai. Taigi galima sau įsivaizduoti, koks bus tremtinių vargas po liepos 1. Visa dar laimė, kad BALFas numato ir toliau šelpti rūbais ir maistu pasiliekančius tremtinius, bet ar BALFas įstengs surinkti tiek aukų, kad nors senelius, ligonius ir nedarbingus galėtų tinkamai sušelpti, lieka klausimu. Dar prie progos, tenka paminėti, kad britų karinė valdžia perduodama vokiečiams tremtinius dovanoja jų turėtus baldus, indus ir šiaip smulkius ruošos daiktus.

Amerikiečių zonoje, kaip dabar matyti, po liepos mėn. 1 d. tremtinių išlaikymas vyks kitaip. Čia, tiesa, pergrupuoja stovyklas į dvi rūšis: galinčius emigruoti ir negalinčius emigruoti. Negalintieji emigruoti bus tuojau įjungti vokiečių ūkin, gi galintieji emigruoti bus patalpinti specialiose stovyklose, kur jais ir toliau rūpinsis ir maitins IRO. Taigi amerikiečių zonoje kietojo branduolio tremtiniai jau dabar bus perduoti vokiečių įstaigoms ir IRO jais daugiau nebesirūpins. Šiuo atveju, reikia pasakyti, britai yra praktiškesni. Jie perdavė visus į vokiečių ūkį ir paliko visiems teisę bei galimybę emigruoti — ar tremtinys yra kietojo branduolio ar ne. Yra aišku, kad kiekvienas, kad ir kietojo branduolio tremtinis nori išemigruoti ir progai pasitaikius, ar gavęs specialią garantiją bandys emigruoti. Juk šiandie niekas negali nustatyti, kad štai, šis tremtinys jau negalės išemigruoti. To negali nustatyti ir pats tremtinis. Iš kitos pusės, emigruojantis tremtinis pereinamoje stovykloje, kaip sakoma, "nepralenda" ir grįžta vėl į stovykla, dabar gi jau kaip kietojo branduolio tremtinis.

BALFo atstovybė Muenchene jau kuris laikas darinėja sąrašus vadinamojo kietojo branduolio ir dabar nusiskundė, kad tremtinių komitetai nerūpestingai užpildė kažkokias anketas. Už tai dabar BALFas anketas perdavė IRO valdininkams, kad jie jas peržiūrėtų, individualiai pasikalbėdami su tremtiniais. Reikia pasakyti, kad šitoks BALFo žygis buvo nelauktas. BALFui, manau, žinoma, kas yra IRO. Valdininkai, kurie rūpinasi daugiau savimi negu tremtinių reikalais, kurie jau metų metais stengiasi tremtinių nusikratyti nežmoniškais skryningavimais, repatriacijomis ateis BALFui į pagalbą, kada patys lietuviu komitetai negalėjo tinkamai anketų užpildyti. BALFui turėtų būti aišku, kad ir tas ligonis gulintis ant patalo nenori likti kietame branduolyje, bet emigruoti. Šiandie galutinai pasmerkti dalį lietuvių paliekant juos kietame branduolyje būtu peranksti. Tiesa IRO numatė, kad ir kietojo branduolio tremtiniai galės emigruoti, bet praktika britų zonoje parodė kaip IRO rūpinasi tais, kurie atsisakė jų maitinimo ir išėjo į vokiečių ūkį.

KIEK TREMTINIŲ LIKS EUROPOJE?

Pagal IRO apskaičiavimus po liepos mėn. 1 d. Vakarų Vokietijoje, Australijoje ir Italijoje liks viso per 148.000 tremtinių. Jų tarpe apie 18.000 kietojo branduolio. Iš 148.000 iki IRO visiško veiklos galo tikimasi išvežti apie 90.000, taigi galutinai Vokietijoje liks per 50.000, kuriems, jei neatsiras kitų galimybių, betkur emigruoti nėra vilties.

Amerikiečių zonoje IRO turi keletą didelių ūkių — dvarų, kuriuose mano patalpinti negalinčius emigruoti, kad jie čia, administruodami tuos ūkius, galėtų susidaryti sau pragyvenimo šaltinį.

IRO ŽADA LIGONIUS TREMTINIUS ATIDUOTI SOVIETAMS

Neperseniausiai IRO vadovybėje kilo sumanymas nesveikuosius tremtinius grąžinti į jų kilmės kraštus. (Tai tik IRO pareigūnai ir komunistai gali taip planuoti. L.).

IRO pareigūnai aiškina, kad tokiems tremtiniams, ypač išprotėliams, nesą jokio pavojaus nuvažiuoti pas "dėdę" Staliną. Tokį IRO "gudrų" sumanymą sužinoję IRO šalpą remią kraštai pareiškė griežtą protestą, motyvuodami, kad kaip tik dėl bolševikų pavojaus tie tremtiniai suardė nervus, išėjo iš proto, apsirgo ir juos dabar grąžinti į jų kilmės kraštus būtų daugiau negu nežmoniška. Tačiau iki šio laiko dar negautas galutinas IRO atsakymas, ar jie atsisakė nuo savo sumanymo ar ne.

AUTRALIJA NEPATENKINTA TREMTINIAIS

1950 metams Australija nustatė naują imigracijos kvotą ir per šiuos metus įsileis: britų — 100.000, tremtinių — 50.000, olandų — 10.000 ir atskiromis vizomis — 40.000. Kaip jau žinome, Australija buvo numačiusi įsileisti 200.000 tremtinių ir vėliau šį skaičių sumažino iki 100.000. Dabar, kaip matome, šį skaičių sumažino iki 50.000. Sumažinimas įvykęs todėl, kad tremtiniai atvykę į Australiją, nežiūrint kaip juos bando nutautinti, vistiek laikosi savo kalbos, papročių ir nesiduoda asimiliuojami.

KADA IRO TIKRAI BAIGS DARBĄ DAR NEAIŠKU

Pagal dabar numatytą planą, IRO turėtų savo darbą baigti nevėliau 1951 metų kovo mėn. 31 d., bet gali likviduotis ir anksčiau. Bet iš kitos pusės esą dedama pastangų IRO veiklą net prailginti. IRO likimui spręsti spalio mėn. susirinks IRO nepaprasta sesija. **L.**

Šv. Antanas Prancūzijoj

Prancūzija buvo brangi Šv. Pranciškaus širdžiai, kurią jis buvo aplankęs savo jaunystėje, pirm susižieduosiant su neturto dorybe. Jis kentėjo dėl tos tautos blogybių, ypač dėl besiplečiančios erezijos. Užtat Pranciškus 1225 m. siunčia tėvą Antaną gelbėti prancūzų tautos.

Šv. Antanas

Šventojo apaštalavimas Prancūzijoj buvo begaliniai sunkus kovojant su eretikais Albigezais. Jis įdėjo visą mintį ir širdį paklydusiųjų atvedimui į tiesos kelią.

Pirmasis miestas, kuris išgirdo Antano žodį buvo Montpellier. Iš čia nuvyko į Toulouse, paskui į Velay ir į Puy. Visur Dievas jo skelbiamą doktriną patvirtino nuostabiais stebuklais.

Viena kilni ponia prašė Antano, kad jis pasimelstų už ją ir už artimoj ateity gimsiantį vaikelį. "Būk rami, atsakė Antanas, tavo sūnus bus garbingas Dievo akyse. Jis taps pranciškonu ir kankiniu".

Ir taip atsitiko. Tos ponios sūnus tapęs vienuoliu pranciškonu išvyko į Rytus, Azotan, skelbti Kristaus Evangelijos mahometonams. Skelbtąjį Kristaus mokslą patvirtino savo krauju, mirdamas kankiniu.

Antanas, išgelbėjęs Prancūziją nuo paklydimo, 1227 m. grįžta į Italiją.

Sudiev gražiesiems Prancūzijos upių krantams! sudiev šventumu ir stebuklais paženklintoms vietoms! Jo brangus paveikslas pasiliko įrašytas prancūzų širdyse. Dar ir šiandien motinos prancūzės paveda savo vaikelius Šv. Antano globai.

Šv. Antanas buvo nenuilstantis apaštalas, nelaimingųjų suramintojas, visų, kurie tik jo šaukėsi, užtarėjas. Jo šventėje, birželio 13 d., prašykime Šventąjį, kad jis suramintu verkiančią Bažnyčią, išrautu klaidas, atvestų žmoniją į tiesos ir taikos kelią. **B.**

IŠ TREMTINIŲ GYVENIMO

Šv. Tėvas laimina lietuvių tautą

° Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Vokietijoje krašto valdybos pirmininkas Dr. Jurgis Balčiūnas gavo iš Vatikano valstybės sekretoriaus Kardinolo J. B. Montini laišką, kuriame tarp kitko rašoma: "Žinok, kad šventajam Ganytojui buvo suteikta maloni proga pasidžiaugti, kada jis skaitė tavo atvežtą, puikiai meniškai atliktą raštą, kuriame gražiai atsispindėjo pamaldumas, buvo išreikšta tavo ir visų lietuvių ryškus tikėjimas. Jo Šventenybė džiaugiasi, kad jūs tokiose sunkiose sąlygose, be kitų dorybių, įdiegtų jūsų sentėvių, stiprinate ir palaikote pastangas, kurios švelnina dabartinio amžiaus šiurkštumą ir kelia jus į gerą viltį, kurios nepritrūksite. Kad stipriai glūdis jūsų širdyse patvarumo ir stiprumo palydovas būtų efektyvus ir kad jūs laimėtumėte dar gausingesnę dangišką paramą, tegu Dievas gailestingai pažvelgia į lietuvius ir savo Apvaizdos lėmimu ir pakreipimu, kuriam niekas negali pasipriešinti, atveda jus prie jūsų troškimų išsipildymo, kurie jau jums dabar šypsosi tarp tokių nelaimių ir ašarų". Kartu perduodamas Šv. Tėvo ganytojiškas palaiminimas lietuvių tautai.

° Geegužės mėn. 17 d. į Amerika išvyko žinomas kunigas, rašytojas ir visuomenininkas prof. Yla.

° Čili priims 2000 tremtinių. Kaip tik šiomis dienomis į Ženevą atvyko Čili komisija, kuri nori pasirinkti 2000 tremtinių. Jiems reikalingi tik specialistai.

° Anglija nutarė įsileisti dar 2000 tremtinių, daugiausiai moterų su vaikais, kurios neturi galimybės kitur emigruoti. Tačiau susidomėjimas Anglija labai nežymus, nes daug tremtinių išvykusių anksčiau patyrė daug nemalonumų. Atrodo, kad vistik atsiras 2000 kurie bandys laimės paieškoti.

° Bonnos vyriausybė paskubomis ruošia taip vadinamą "DP įstatymą". Nesant įstatymo nei vokiečiai, nei okupacinės valdžios nežino kaip elgtis ir traktuoti tremtinius įjungtus į vokiečių ūkį. Numatoma, kad naujame įstatyme vokiečiai bus priversti DP traktuoti lygiai su vokiečiais.

° Šlezvigo — Holšteino tremtinių stovyklos jau galutinai paruoštos perdavimui vokiečių administracijai.

KENČIA, BET TIKI ŠVIESESNIU RYTOJUM

LAIŠKUS IŠ TĖVYNĖS PASKAIČIUS

Argentinoje gegužės mėnuo tai ne Lietuvoj... Vieton žiedų, čia jau krinta lapai, vieton žalio augalų kilimo — pilkas, su pageltusiais lapais sumišęs, rudens purvas. Argentinoje dabar ruduo; ruduo ir kiekvieno Tėvynės pasiilgusio lietuvio širdyj... Nerimdamas vienas savo mintyse, užsukau pas savo pažįstamą naujakurį. Įžengęs į jo kuklų kambarėlį, radau bevartantį laiškus, kurių dalis prieš metus gauti iš Lietuvos nuo artimųjų, draugų. Jis juos jau daug kartų skaitė ir dar skaitys, nes tai lietuviškas žodis iš tėviškės. Dabar jų jis jau daugiau nebegauna, nes okupantas, greičiausiai pamatė, jog ir pro grieščiausią cenzūrą prasprunka žinios, kurios laisvam pasauliui atveria akis apie komunistinį rojų.

Vartau draugo laiškus, kuriuos jam rašė tėvas, brolis ir mergaitė iš Kauno ir suspaudžia liūdesys širdį, nes tarp eilučių čia surašyta daug, daug tiesos žodžių. Štai kelios ištraukos iš tų laiškų (pavardės dėl visiems suprantamų priežaščių išleidžiamos). Viename laiške tėvas tarp kitko rašo: "Ką padarysi, mielas sūnau, kad toks Dievo likimas yra tau skirtas. Nors mes ilgimės Tavęs, bet mums linksma, kad tu laisvas ir gerai gyveni..." Toliau labai sąmoningai ir užmaskuotai charakterizuoja dabartinį gyvenimą Lietuvoje: "...mes visi gyvenam taip gerai, kaip ponia B. Mylimas sūneli, mes tave labai atjaučiame, jog tau sunku vienam svetur gyventi, tačiau kaip mums be tavęs liūdna, negalime nė aprašyti. Kentėkim ir Dievo prašykim kantrybės".

"Ponios B." paminėjimas laiške yra ne be pagrindo. Tėvas, B. asmenį minėdamas, davė suprasti, jog Lietuvoje šiuo metu visi yra skurdžiai ir elgetos, nes B. buvo jų kaimo senutė, gyvenusi iš kitų išmaldos. Šiuo metu ji jau mirusi. Šiame laiške tėvas neprašo sūnaus grįžti, bet tik pataria kentėti ir kartu su jais laukti greitų laisvės laikų.

Kitame laiške brolis tremtinio gyvenimą laiko laime ir duoda suprasti broliui, kad šis kuo toliau bėgtų nuo raudonojo teroro. Jis tarp kitko rašo: "Visa mano šeima didžiai pasiilgusi sveikina tave ir džiaugiasi tavo didele laime, kurią tu pasiekei per karą. Siek dar didesnes laimės keliaudamas toliau... Per karą pusantru metų ištarnavau Raudonojoj armijoj ir grįžęs gyvenu, kur gyvenau. Žemės negavau ir nežinau kaip ilgai čia gyvensiu..."

Reiškia, jog ir tie, kurie karo metu kariavo rusų eilėse jaučiasi nesaugūs ir dreba savo likimo. Žinoma didžiausias nusikaltimas jų yra, jog jie lietuviai.

Sesuo savo laiške nepastebimai iškelia greitą ir netikėtą jaunų žmonių masinį mirimą. Kokios mirties priežastys žino visi, kuriems tik teko betarpiškai su komunistine santvarka susipažinti. Sesuo rašo: "Nesenai ištekėjau. Gyvenimas sunkus, bet netik man vienai. Sunkus jis visiems. Ištekėjusi pas vyrą radau jo motiną, sergančią seserį, tėvą ir brolį. Tėvas buvo dar nesenas, o brolis visai jaunas, bet jie staiga abu mirė ir mus laikinai paliko".

Pažįstama mergaitė iš Kauno savo laiške duoda suprasti, jog ji tiki į Lietuvos prisikėlimą. Taip pat labai atvirai kalba apie pilką, susirūpinusiais veidais minią (rusus), kurie slankioja Kauno gatvėmis. Štai jos žodžiai: "Tu toli nuo tėvynės ir artimųjų, tačiau nenusimink. Ateis graži diena kada sugrįši į Kauną, — tik ar berasi mus... Kaune judėjimas žymiai mažesnis negu tau būnant: tik pilka minia susirūpinusiais veidais vaikšto." Kitą laišką ji pradeda poezija, kurioje sakoma, jog Lietuvoj dar nenustojo dundėti patrankos, nyksta ir lietuviai ir Lietuvai išsilaisvinus maža jų tesusirinks. Ypač maža jaunų vyrų. Charakteringa jos laiško ištrauka: "Vyrai pas mus labai brangūs, o moterų begalės..."

Ir kiti jos laiškai liūdni. Vienur rašo: "Slenka pilku dangumi juodi debesys ir slegia mus. Kai liūdesys spaudžia, norėčiau su paukščiais pakilti ir skristi pas tave. Nors liūdna, bet turiu džiaugtis, trokšdama gyventi ir sulaukti laisvo atsikvėpimo. Kai nusibosta verkti, randu paguodą tavo laiškuose".

Po kiek laiko, Lietuvos okupantams pagriežtinus laiškų kontrolę mano draugas vis rečiau pradėjo gauti žinių iš Tėvynės, o šiandieną visai jau nebegauna. Mergaitė iš Kauno savo paskutiniame laiške, greičiausiai priversta, liūdnai prasitaria: "Aš nuo tavęs laiškų daugiau jau nebegaunu, tai nutariau tau daugiau neberašyti. Sudiev". Laisvu noru ji tų žodžių nerašė, nes niekuomet to nutarimo nebūtų padariusi.

Perskaitęs laiškus mano draugas juos vėl pagarbiai sudėliojo, tarsi dokumentus. Jie jam buvo dar brangesni — tai Tėvynės atminimas.

Su liūdesio pilnomis širdimis, nerasdami kalbos išėjome į Buenos Aires gatves ir paskendome margos minios jūroje. Jų veidai buvo linksmi, mus gi niekas nelinksmino, nes mes nejautėme laisvės...

Leonas Kančauskas

Buenos Aires, 1950. 5. 25.

TREMTYJE MIRĖ KAPSUKO BROLIS

Šių metų gegužės 10 dieną Vokietijoje Gautingo džiovininkų sanatorijoje mirė garsaus Lietuvos komunisto revoliucionieriaus Vinco Mickevičiaus — Kapsuko brolis Juozas Mickevičius. Velionis caro laikais nemažai yra nusipelnęs tiek komunistų, tiek socialistų partijoms. Kuomet bolševikai okupavo Lietuvą tai komunistai vietoj dėkingumo velionį apšaukė liaudies priešu ir norėjo išsiųsti į Sibirą. Tik kilęs karas su vokiečiais sutrukdė jų velniškus planus. Antrą kartą rusams veržiantis Lietuvon velionis pasitraukė į vakarus. Jo paties žodžiu: "Visa gyvenimą kovojau už laisvę todėl ir nenoriu vergijoje mirti". Tebūna jam lengva Vokietijos žemelė.

Lietuviai PENKIVOSE KONTINENTUOSE

° Kanadoje neseniai mirė smuikininkas Vladas Rimša.

° Birželio 7 d. BALFo pirm. kan. J. B. Končius atvyko į Šveicariją, kur jau turėjo eilę pasitarimų su lietuvių ir IRO centro atstovais.

° IRO pagaliau nutraukė ir paskutines savo pašalpos sumeles, kurios buvo skiriamos lietuvių tremtinių gimnazijoms remti. Tuo būdu mūsų švietimo įstaigos atsidūrė labai kebloje padėtyje.

° Žymus lietuvių smuikininkas Izidorius Vasyliūnas jau metai kai važinėja nuo vienos komisijos prie kitos ir vis negali atvykti į JAV. Iš Europos pranešama, jog jis planuojąs pasukti į Pietų Ameriką.

° Šiemet sukanka dešimt metų kai Bolivijoj mirė gal vienas iš žinomiausių lietuviu keliautojų ir žurnalistų Matas Šalčius. Ypač populiari jo kelionių aprašymų knyga "Svečiuose pas 40 tautų".

° Sekminių antrą dieną Romos Ateitininkų draugovė turėjo reikšmingą susirinkimą, kuriame be Romos narių dalyvavo J. E. Vyskupas Padolskis, Amerikos at-kų Dvasios Vadas Kun. Juras, Ateitininkų Federacijos Tarybos nariai Prof. Grinius ir Prof. Ivinskis ir Romos Lietuvių Kolegijos Vadovybė. Apie Amerikos lietuvių bei ateitininkų problemas kalbėjo Kun. Juras. Po to J. E. Vysk. Padolskis palietė bendruosius šio meto ateitininkijos uždavinius. Kolegijos Rektorius pabaigoje iškėlė mintį, kad ateitininkija turėtų susirūpinti pakėlimu į altoriaus garbę Ateitininkų ideologo prof. Šalkauskio.

PAS LIETUVOS JAUNIMO AUKLĖTOJĄ

Lietuviškasis Tihamer Toth

Kun. Alfonsą Sušinską

Kas iš buvusiųjų moksleivių ar studentų Lietuvoje neatsimena gražių kun. Alfonso Sušinsko straipsnių "Ateityje" ir kituose jaunimo žurnaluose? Kas neprisimena jo linksmos nuotaikos ir draugystės "Gamtos Draugo" ir kitose ekskursijose? Arba kas neskaitė ir nesižavėjo jo knyga "Maršas Jaunystei?"

Neklysiu sakydamas, kad kun. Alfonsas Sušinskas mūsų jaunimui buvo tas, kas vengrams Tihamer Toth. Tik paskaitykite, kokiais nuostabiais žodžiais jis prabyla savo "Maršo Jaunystei" įžangoje į jauno skaitytojo širdį. "Kada jauna širdis jaunu krauju verda, kada mūsų dvasia entuziazmo kupina, žodžiu, kada jaunyste mes gyvenam, kada gėlės, gėlių žiedai netik sesučių darželiuose, bet ir mūsų sieloje, mūsų dvasioj, visoj jaunoj mūsų jaunystėj žydi, tada į žieduotą jaunystės širdį iškeliauja ši knyga, pasibeldžia, kukliai sustoja, jaunuolio žvilgsnio laukia".

Tad argi lietuvio jaunuolio ar mergaitės širdis, kuri nebuvo apsunkinta materializmo balastu, bet tarsi amžinoji lemputė degė kilnių idealų liepsna, nesusižavės šiais poetiškais kun. Alfonso žodžiais ir nesiryš skaityti jo knygos!

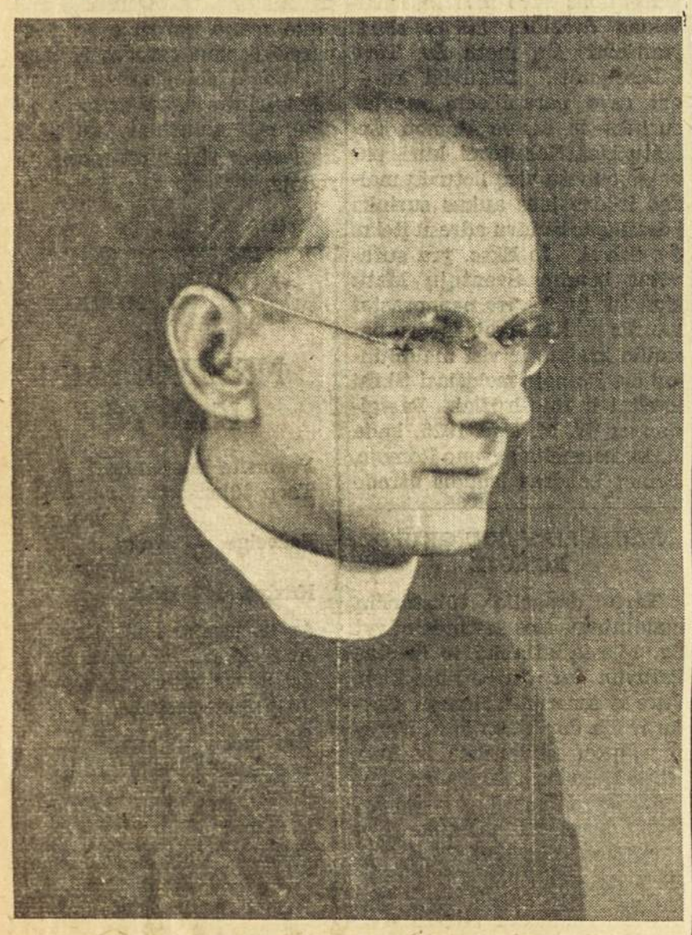

Mūsų bendradarbis Alfa Sušinskas, šiais metais minis savo žurnalistinio darbo 20-metį. Pradėjo rašyti baigęs gimnaziją 1930 m. Lietuvoje yra bendradarbiavęs daugelyje laikraščių bei žurnalų, ypač jaunimo. Yra parašęs ir išvertęs keletą knygų: "Maršas jaunystei", "Gyvenimas mūrtyje", "Kai širdis širdžiai šneka" ir kt.

Bet štai 1950 m. birželio 15 d. į Lietuvą įsiveržia raudonsnapis Rusijos šlibinas ir nuo pirmosios dienos pradeda griauti visą gražų Nepriklausomos Lietuvos laikais sukurtą gyvenimą.

Jaunimas, tautos ateitis, pasiryžta išsilaikyti savo šventuose įsitikinimuose ir glaudžiasi prie savo vadų. Vienas iš tokių vadų buvo ir kun. Sušinskas. Jis savo jautrių žodžiu, tarsi gydytojas, gydė sužeistą jaunimo širdį. To negalėjo pakęsti bolševikiškasis rėžimas ir nutarė jį sulikviduoti. Bet Dievo Apvaizda kitaip viską surėdė. Kun. Sušinskas paliko gyvas ir šiandieną darbuojasi Pittsburghe.

Raudonajam slibinui siaučiant

Lietuvoje aš buvau kun. Alfonso gerbėjas, dėl to sužinojęs, kad jis dabar apsigyveno pas kun. M. Kazėną ir čia šiais metais mini 20-sius savo spaudos darbo metus, sumaniau jį aplankyti ir pasikalbėti, kad paskui supažindinčiau "L. Ž." skaitytojus su vienu iš garsiausių Lietuvos jaunimo vadų.

Atėjęs į Šv. Kazimiero kleboniją, paspaudžiau skambutį. Duris atidarė pats kun. Sušinskas. Sveikindamas jį, juokais išsitariau:

— Ar čia supuolimas? Su jumis norėjau pasikalbėti ir čia pat prie durų sutikau?

— O, brolyti, aš nujaučiu tokius svetelius įeinant! — irgi juokais atsakė kunigas ir įsivedė vidun. Aš gi ilgai nelaukdamas ir pradėjau jį klausinėti.

— Moksleivio dienose su dideliu susidomėjimu skaičiau jūsų raštus. Bolševikų gi įsiveržimo metu aš studijavau užsienyj, dėl to norėčiau žinoti, kur jūs darbavotės anose dienose?

— Kai bolševikai įsiveržė į Lietuvą, aš gyvenau Panevėžy ir buvau vyskupijos jaunimo direktorium.

— Teko skaityti spaudoje, kad jūs buvote areštuotas ir nuteistas mirti?

— Taip, NKVD mane, nuvykusį kartą į Kauną, netikėtai suėmė ir nuvežę uždarė buvusiuose Saugumo rūmuose. Čia jie mane tardė, kankino ir vėliau perkėlė į sunkiųjų darbų kalėjimą Mickevičiaus gatvėje.

— Tad kaip jūs išlikote gyvas ir išsilaisvinote? — vėl įsiterpiau su klausimu.

— Prasidėjus vokiečių ir rusų karui bolševikai neatsilaikė ir turėjo greit pasitraukti. Jie nespėjo visų kalinių iš kalėjimo išvežti, dėl to mes palikę gyvi 1941 m. birželio 23 dieną išlaužėmė kalėjimo duris ir išsilaisvinome.

Hitlerio "atneštoje" laisvėje

— Ką veikėte išsilaisvinęs, vokiečiams viešpataujant Lietuvoje?

— Vasarą, šiek tiek pailsėjęs, vėl darbavausi su mielu jaunimu. Rudenį vyskupas paskyrė mane Panevėžio berniukų, o vėliau ir mergaičių gimnazijos kapelionu, kur dirbau iki antram rusų antplūdžiui.

Parūpo man šį tą sužinoti apie jaunimą ir vėl jį paklausiau:

— Įdomu žinoti, ar jaunimas šių audrų sūkuryje nepalūžo savo ideologijoje?

— Visai ne. Mūsų jaunuoliai ir mergaitės tapo dar didesni Dievo ir Tėvynės mylėtojai ir kovotojai. Jie aktyviai kovojo prieš abu okupantus. Vokiečių okupacijos metu jų veikimas prieš nacius neturėjo ribų. Čia papasakosiu vieną jų išdaigą. Kartą nacių pajuokai jaunuoliai naciška uniforma aptaisė šunį ir paleido į gatvę. Žmonėms iš to buvo daug juoko ir baimės, ligi tą šunį vokiečiai pastebėję nušovė.

Pastebėjęs, kad mūsų pašnekėsys jau truputį nukrypo į šalį, paklausiau:

— O vokiečių okupacijos metu ar ką nors rašydavote?

— Taip, pradžioje, kol buvo didesnė spaudos laisvė, pasirašydavau savo pavarde, o vėliau rašydamas viešoje ir pogrindžio spaudoje pasirašydavau slapyvardžiu.

— Ar ir jums, komunistų kankiniui, buvo pavojinga net spaudoje rašyti, — paklausiau nustebęs.

— O kaipgi! Panevėžio komisaras Neum griežtai uždraudė man rašyti spaudoje ir žadėjo areštuoti, bet pradžioje nedrįso, o vėliau nesuspėjo.

Tremties kelyj

— Įdomu žinoti, kaip jautėtės frontui artėjant prie Lietuvos?

— Apie jausmą nereikia nė klausti. Kas vieną kartą buvo komunistų rankose, tas daugiau į jas patekti nenori. Dėl to ir aš raudančia širdimi pasitraukiau iš Lietuvos į Vokietiją.

— Ką veikėte tremties dienose?

— Studijavau Wuerzburgo universitete.

— Gal tuo metu parašėte kokią knygą?

— Taip, parašiau savo dizertaciją: "Dvasinė Kūdikystė pagal Kūdikėlio Jėzaus Teresės samprotavimą".

Dėdės Samo šalyje

— Kaip jūs patekote į Ameriką ir kur praleidote pirmąsias dienas naujame pasaulyje?

— Mane pakvietė ponai Skrebūnai iš Clevelando. Pas juos praleidau ir pirmąsias dienas Dėdės Samo šalyje. Už gerą širdį jiems esu dėkingas. Jei ne jie, gal dar tebeskursčiau kur nors stovykloje.

— Dovanokite, o kokios dabar jūsų gyvenimo sąlygos čia Pittsburghe?

— Dabar esu kun. Kazėno maloniai pakviestas pas jį ir jo gražiai globojamas, o vyskupas leido man gyventi vyskupijoje.

— Žinodamas kunigo Alfonso veiklumą, paklausiau:

— Ką dabar manote daryti Amerikoje?

— Dabar manau mokytis anglų kalbą, dirbti spaudos darbą ir darbuotis pastoracijoj. Turiu ir kitokių planų...

— O ką nors jaunimui parašyti negalvojate?

— Taip, manau pataisęs ir dabartinėms aplinkybėms pritaikęs išleisti antrą laidą "Maršo Jaunystei". Be to, rengiu dar keletą dalykų spaudai.

— Kaip jums atrodo palyginus Amerikos ir Lietuvos jaunimo organizacijų veikimą?

— Sunku man į šį klausimą tiksliai atsakyti, bet man atrodo, kad čia jaunimo organizacijos savo pobūdžiu labai skirtingos nuo jaunimo organizacijų Lietuvoje. Čia labai daug rengiama pramogų, o pas mus, priešingai, buvo daugiau stengiamasi ideologiniai įsisąmoninti.

— O ką jūs manote apie tautinę sąmonę, suprantu lietuvių, Amerikoje?

— Pas daugelį ji labai stipri.

— Kas jūsų manymu labiausiai čia padėtų tautinei sąmonei kelti ir jai palaikyti?

— Mano manymu, sėkmingiausios priemonės yra dvi: spauda ir organizacijos.

Pagaliau pažvelgęs į laikrodį pastebėjau, kad aš jau perilgai užsikalbėjau. Padėkojęs kun. Alfonsui už taip maionius atsakymus į mano klausimus, atvykau į "Lietuvių Žinių" redakciją galutinai paruošti spaudai mudviejų pasikalbėjimą.

V. G.

Ženeva. — Tarptautinės Katalikų Organizacijos įsteigė Ženevoje tarptautinį katalikiškų informacijų centrą. Šio Centro uždavinys bus registruoti katalikiškų organizacijų veiklą ir palaikyti ryšius su JT.

FAUSTAS KIRŠA

Smūtkelis

Šimtametis senis ant tėvelio dvaro
Drožia dievuliuką, kurs stebuklus daro.

Kai iš ūkio sūnų Sibiran išleido,
Tas kančias ir raižo Viešpačiui ant veido.

Drožia, skiedros krenta, dievuliukas žiūri, —
Dievdirbis skausmingą patį Dievą kuria.

Jis pats savo širdį, kančią kryžiavoja:
Dievui veria šoną ir subado kojas.

Ant galvos vainiką iš erškėčių pina,
Baltą medį drasko, drožia ir kankina.

Pasirėmęs ranką ant kaulėtų kelių,
Su kančia ir siela gimsta pats smūtkelis.

Širdžiai nuraminti tiek skiedrų privelta:
Dievas atsistoja iš po seno kalto.

Dievdirbis nušvinta ir stebuklą mato:
Apie Kristaus galvą spindulėlių ratą.

Kai smūtkeliui plėšė paskutinę skiedrą,
Iš kūrėjo lūpų žodis pasigirdo:

"Dieve, tu per kančią kruvinaisiais skruostais
Saldai mano skausmą, ašaras nušluostai.

Jei stebuklus rodai, aš Tavęs maldauju,
Gelbėk nekaltuosius, bausk, kurie kerštauja!"

O kai jis Dievulį nunešė šventovėn,
Viso krašto žmonės grįžo į dorovę.

Ir patsai senelis už jaunystjės vėjus
Atsiprašė, lūpas prie žaizdos pridėjęs.

KAN. J. B. KONČIUS IŠVYKO Į EUROPĄ

BALFo pirmininkas išvyko į Europą š. m. birželio mėn. 1 d. Pirmininką palydėti į uostą atvyko jo giminės, pažįstami, bičiuliai ir bendradarbiai. Atsisveikinant visi linkėjo išvykstančiajam geriausios sekmės.

BALFo pirmininkas, BALFo valdybai prašant, sutiko bent visą mėnesį pašvęsti grynai BALFo reikalams. Tuo tikslu jis lankysis įvairiose įstaigose, kur pasistengs išjudinti daugelį užkliuvusių mūsų tautiečių bylų.

Jis taip pat ieškos kelių ir būdų kaip pagelbėti tiems lietuviams, kurie dėl nesveikatos ar senatvės negali išvažiuoti ir jiems statomos sunkios sąlygos vizoms gauti.

BALFo Centras, 105 Grant St., Brooklyn 11, N. Y., bus nuolatiniam kontakte su pirmininku Europoje. Jei kas norėtų, kad pats pirmininkas užkliuvusiomis imigracijos bylomis pasirūpintų, tai prašomi painformuoti BALFo Centrą, kokioje būklėje kyiečiamųjų bylos randasi, kokioje įstaigoje sulaikytos ir dėl kokių priežasčių. Visos tokios informacijos reikalingos, kad galima būtų greičiau ir sėkmingiau apginti skriaudžiamųjų tautiečių teises. Visais atvejais BALFo Centras žinias persiųs pirmininkui.

BALFo pirmininką, esant jam Europoje, pavaduoja Juozas Boley BALFo vicepirmininkas.

Lietuviai dalyvaus parodoje

Roma. — Baigiami įrengti Religinio Meno parodos paviljonai. Paroda bus atidaryta ateinantį mėnesį. Joje dalyvaus šimtai meninkų iš įvairių kraštų. Tarp kitų, kaip jau esame pranešę, bus ir lietuvių meninkų darbų.

KUR BAKUŽĖ SAMANOTA

ANT. VAIČIULAITIS

Daug žmonių, atsiminimų ir atsitikimų būta šioje senoje pirkioje. Čia gimė jo seneliai, ir skambėjo daug dainų. Čia maželių akys su smalsumu žvelgė į pasaulį, čia plėšikai tėčiui padus degino, ir senelis knygnešys slėpdavo raštus kamine. Anose senose gadynėse, kai prieš carą kėlė maištus, čia sukilėliai buvo užėję, o per karą ant šių grindų miegojo rusai, paskui vokiečiai ir galop mūsų savanoriai. Daug linksmų vakarynų ir šokių čia nuskambėjo, daug pasakų buvo pasekta ir giesmių sugiedota, — ir nūn tik tuščios sienos beliko, pilnos praeities kuždėjimų.

Anapus tvartų tekėjo mėnulis, ir nublankę jo spinduliai, drauge su obelų šakomis, gulė asloje.

Iš olos, sucipusios, išlindo dvi peliukės. Jos šmižinėjo, lakstė ir, riktelėjusios, gaudėsi viena antrą, čia išbėgdamos į įstrižus keturkampius, kuriuos ant grindų nuklojo langai, čia smukdamos į tamsą.

Iš pradžių nedrąsiai, vieną, du sykius čirptelėjo svirplys po krosnimi ir nutilo. Jis gal klausėsi, ar kas nepakels triukšmo už jo dainą, kaip seniau darydavo. Niekas jo nūn netrukdė ir negąsdino. Tada jau garsiau jis pasiskardeno, ir netrukus jo balso buvo pilna pakrosnė. Kambaryje aidėjo vienodas, nenutraukiamas jo čirpimas, — slapta ir būtina jo giesmė.

Peliukės sucipo ir spruko į urvą.

Ant slenksčio užlipo juodas šešėlis ir valandėlę lūkuriavo. Kaziukas išgirdo linksmą amtelėjimą, ir prie jo priėjo senis Vižla. Vizgindamas uodega, jis apuostė berniuko rankas ir prikišo savo rasotą snukį jam prie žando.

— Na, šunie tu! — subarė vaikas Vižlą ir pastūmė jį nuo savęs. — Tu ir atsiduodi šunim...

Vižla nesitraukė. Pasiglaustęs aplink, jis susirangė čia pat ant šiaudų, pasižiūrėjo vaikui į akis, ar jo nepavarys, ir tada jau, atsidūsėjęs, pasidėjo galvą tarp pirmutinių kojų.

Svirplys vis čirpė.

Kaziukas nežinojo laiko. Galėjo būti dar anksti, o gal jau ir vėlu. Jis glostė Vižlos gaurus ir klausėsi tolimos bernų dainos giriose. Jis mąstymuose klajojo po senas dienas šioje pirkioje. Buvo tai prisiminimai be tvarkos, be ryškių bruožų, kur maišėsi žmonės, žodžiai, veidai, šmėstelėdavo nesugaunami šešėliai. Jam net užėjo mintin anie ėriukai, kuriuos atnešdavo šin kambarin ir kertėje užtvėrę girdydavo pienu, kada žiemos būdavo labai smarkios ir kada net žvirbliai sušaldavo palėpėje. Kampe užtverti, tie ėriukai mekendavo laibais, drebančiais balseliais, išsižergę ant ilgų kojų. Kiek tada pramogos, žiūrėjimo, rūpesčių ir pasakojimo būdavo vaikams!

Jis įsiklausė.

Priemenėj buvo girdėti šlepsint ir zurziant, — kadaise taip zurzėdavo ubagai, kai poteriaudami jie ateidavo per laukus ir per kiemą.

Kas nors ten ėjo — sunkiu, velkamu žingsniu, dūsaudamas ir vienas sau kažką minėdamas.

3.

Buvo tai močiutė.

Perkopus per aukštą slenkstį, jinai sustojo.

Berniukas pašoko ant kojų. Šuo Vižla suurzgė ir vėl nurimo: jis pažino žmogų.

Močiutė iš lėto atsiklaupė ir, remdamosi delnais, pabučiavo žemę. Ilgai ir ramiai, be žodžių ir be atsidūsėjimų, jinai bučiavo tą žemę, kurią jos žingsniai per tiekos metų mindė, kur per vestuves ji šoko ir kur vargo dienomis atsisėdusi liūdėjo.

Sunkiai, vėl ant abiejų rankų pasiremdama, ji pasikėlė ir priėjo prie sienos, netoli durų. Tinkas ten buvo nubiręs. Kaziukas žinojo toje vietoje esant peiliu įpiautų ženklų, kuriais senovėj atžymėdavo kiekvieno vaiko amžių, o ties mirusiu įrėždavo kryželį. Jau ilgas laikas tų rinčių niekas nedėdavo, ir kaip tik dabar močiutė grabinėjo tuos brūkšnius sienojuje.

Ūmai ji atsigręžė ir pašaukė:

— Kaziuk...

Vaikas krūptelėjo. Jis buvo galvojęs, kad senelė dar jo nepastebėjusi.

— Kaziuk, — ji kalbėjo, — tie viršutiniai metai yra mano.. Neužmiršk...

— Ne, senele, — nedrąsiai atsiliepė jisai.

Ji pamažėle, šlepsėdama, artinosi prie vaiko. Jis matė, kad močiutė buvo apsiklėstusi senovinę išeiginę skarą, lyg kokiai šventei išsipuošusi.

Šuo Vižla suunkštė ir pribėgęs glaustėsi prie senelės.

Ji šnekėjo:

— Sakau, eisiu jau ir pasilsėsiu... Negaliu ten, negaliu... Taigi, ėmiau ir išėjau... Na, duok, sūneli, man ranką... Bet ant tų šiaudų gniūžtės atsisėsiu, jei jau nėra kur.. Va, ir bus gerai... Sėskis ir tu.

Berniukas susirietė ant šiaudų. Prie jo prisiglaudė Vižla.

Senelė vis kalbėjo nei tai vaikui, nei tai pati sau:

— Jau atsisveikinau su visais... Ir su dukrele, ir su žentu, ir su anūkėliais. Bet ko Marytė pravirko? Dievas žino, gal ji ir suprato, — mažas gi turi protą! Ir tavęs ieškojau, kol atsiminiau, kad tu čia...

Ji nusijuokė dusliai ir tarė:

— Ar tik jie nepamanė, kad aš kuoktelėjau, jei taip atsisveikinėju... Bet kur tau!...

Ir ji kikeno, lyg būtų patenkinta.

Po valandėlės ji prabilo:

— Kai medis pasensta, jį nukerta ar vėjas nulaužia, o kai žmogus sulaukia širmo plauko, jis turi mirti.

Kaziukas, sumišęs, atsiliepė:

— Senutėle... ką gi tu dabar..

Ji iš lėto pasitaisė savo išeiginę skarą ir nulenkus galvą mąstė.

Paskui ji prašneko:

— Tėvelis tave į mokslus žada leisti. Gal būsi kunigas, gal daktaras ar gal žmones mokysi iš knygų. Tai aš tau norėjau pasakyti apie mūsų giminę...

Berniukas išsitiesė, klausydamasis.

Močiutė kalbėjo:

— Ar aš tau niekados nepasakojau apie savo mamą?

— Ne.

— Nuplakė ją, vargšelę, nuplakė... Paskutiniais baudžiavos metais... Ligi kraujų nuplakė balandėlę... Amžinatilsį.. Duok, Dieve, jai dangaus karalystę...

Senelė šnabždėjo viena sau.. Vaikas žinojo, kad jinai už motinėlės vėlę meldžiasi.

— Kaip šiandien atsimenu, — kalbėjo močiutė. — Aš bėginėjau sode po ąžuolu. Ir štai regiu: pareina mamytė iš dvaro per laukus, raudodama, lyg gegutė kukuodama. Atsisėdo ji, aure, po anuo langu ir verkia gailiomis ašaromis.. Nuplakė ją dvare: esą, verpalai per stori buvę, nors, sūneli, per kelias parapijas tokios verpėjos nebūtum radęs. Aš prisiglaudžiau, jos rankeles bučiuoju ir prašau, kad neverktų, o jai ašaros bėga ir bėga iš mėlynų akių.. Jau seniai ji numirė, jau ir ponai po velėna supuvo, visi tie, kur mus plakė... Štai kas yra, sūneli: nei mano mamytei, nei man pačiai nebuvo, gal ir tau nebus lengva šioj žemelėj vaikščioti... Tylėk, tylėk, vaikeli... Lyg aš nežinočiau, kad mūsų laukia daug ašarų ir plakimų, o maža džiaugsmo... Tokia jau ši mūsų žemė, toki jau mes patys esame...

— Seniau taip buvo, senele. Bet dabar jau mes nieko nesibijom. Esame laisvi.

— Andai man iš raštų skaitei, kad mūsų kraštas kadaise buvo dar didesnis, o vienok paskui nuplakė mano mamytę... A — a! Ir jauna ir graži ji tada buvo. Ir mano vyrą nušovė.. . Pačiam amžiaus tvirtume...

— Žinau, močiute, žinau. Buvo geras žmogus. Knygas nešė...

Josios veidas staiga nusišvietė.

— Kokias vestuves mudu iškėlėm! — ji šnekėjo pasigėrėdama. — Buvo žiema. Įsikinkę širmus eržilus, lėkte lėkėm į bažnyčią... Šokom ir uliojom visą savaitę... Oi, rūta, rūta, rūtele žalioji, — kaip ten dainoje sako.. Taigi, septynias dienas šoko, dainavo ir valgė... Ajajai, sūneli, kaip dailiai tada buvau apsirengus, su velionais ir kaspinais... Tiek metų, tiek jau metų, kai vienų viena...

— Močiute! — sušuko Kazelis, ir jam buvo labai gaila senelės. — Juk mes... mes visados tave...

— Ačiū, vaikeli, ačiū... Aš nuvokiau, kad mane mylit..

Ji nutilo ir atidžiai klausėsi. Namuose buvo taip ramu, kad girdėjai, kaip sienoje graužiasi kirvarpa, sausai tiksėdama.

— Klausyk, Kaziuk...

— Aha, senele...

— Ar tu nieko negirdi?...

— Ne, senele.

— Nagi, sūneli, ėmęs dar pasiklausyk.

Berniukas net kvapą užkando. Buvo tylu ir ramu, ir iš tos tylos rodėsi, kad medžiai lauke, balandžiai ant aukšto ir tie patręšę sienojai miegti giliame vasaros naktų sapne. Tik garnys ant kluono sutarškeno snapu, matyti, apsisapnavęs.

— Nieko negirdžiu, — nedrąsiai atsiliepė vaikas.

— O ant lubų ar nieko?.. Argi ten nebraška?

— Senele, man neramu, kad taip šneki.

Ji numojo ranka, jo nepaisydama, ir pasakojo:

— Ak, jau aš atgyvenau savo dieneles ir eisiu pasilsėti pas gerąjį tėvelį, savo žilos galvelės priglausti. Žiemą vasarėlę gulėsiu, šėmomis smiltelėmis apdumta. Bet ko man besiskųsti: vaikus gražiai užauginau, anūkėlių susilaukiau... Tik kad toji Marytė verkė... Gaila, labai man jos gaila, bet ką aš, vargšė, padarysiu... Kai aukštasis tėvelis šaukia...

PO GRUBIOMIS RŪPINTOJĖLIO KOJOMIS

ALFA SUŠINSKAS

Mano Dieve, mano Dieve, niekuomet
Tu nebuvai toks reikalingas, kaip dabar...

1. Vaikystės Rūpintojėlis

Lietuvos kelių Rymotojau, vargo Rūpintojėli, seniai tu rymoji mano tėviškės pagriovyje.

Buvau mažas piemenėlis, buvau piemuo. Nuplyšusi tėvo rudinė tada mane tedengė, kur plevėsavo lopai ant lopų, o ant tų lopų dar lopų lopai ir maži lopeliai. Lyg dainos parafrazė. Bet ji teisingai nusako visų piemenėlių, kurie gano ir kurie dar ganys, kasdieninį drabužį. Prazulinti kelnaičių keliai taip pat prisiderino prie bendro vaizdo.. Maisto terbelėje, per pečius persvertoje, kokie ten gardumėliai! Centrifūgos pieno varškė, dirsių duonutė — ir visas patiekalas, visas pasigardžiavimas gardžiausias. To nudribusiais ūsais gaspadoriaus, šeimininku dabar vadinamo, kietas botagas apie piemeniškas mano blauzdeles dažnai apsivyniodavo iki kraujo... Atsimenu ir tą biaurybę Naudžiaus šunį, kurs skverną man nutraukė, kelius kartus čerkaso kelnes prakando, begėdis...

Tu, Rūpintojėli, visa tai matei ir savo glostančia akim, sulysusiu, sudubusiu veidu laiminai mano piemenystę...

Atsimeni, Dievuliuk, ir aną rugiagėlių puokštę, kurią tau po apkerpėjusiu, purvinu alksnio kryžiumi padėjau, kurs taip ištikimai tave laikė, už aptrūnijusios rankutės gróbuoniškai prie savęs prisispaudęs.

Rūpintojėli, bėgau į tave ir nuo užpykusios šeimininkės, ponia dabar besivadinančios; bėgau pas tave, mano mylimasis Dieve, ir tada, kai šeimininkas mane lyg šuni išvarė: beganant jo bulius kaimyno teliuką nudūrė, kaltas likau aš, kam jaučio ragų nesuvaldęs... Juk atsimeni, kaip karštai tada prie tavęs glaudžiaus, gyvenimo nepažistančiomis ašaromis [illegible] — [illegible] skandinau.

Aš pradžios mokyklos plevėsa. Aš jau paugterėjau, naują kepurę, ašuto meilumo milinę įsigijau; ir skarelę ant kaklo jau galėjau rišti; vyras tariaus esąs, nes į mokyklą ėjau, nes ilgas kelnes mano motina man užmovė.

Nuo Rūpesčio sudžiuvęs Rūpintojėli, meistro vinies įskelta tavo galva kas rytas pasilenkdavo į mane, kas rytas įdubusios tavo akys sužibėdavo man, o storos, kaip negro, grubiomis rankomis žlibo dievadirbio išdrožtos tavo lūpos šypteldavo man, į šviesų ateities ir mokslo rytojų mane belaimindamos...

Neužmiršai, turbūt, ir to, kad tavęs vos nenutraukiau, vos neapverčiau su visu kryžiumi iš džiaugsmo, nes egzaminus į pirmą klasę išlaikiau. O išlaikiau, tvirtai tikiu, pragręžtų tavo rankų laiminamas, išdurtų tavo meilės akių lydimas...

Metai iš metų kopiau aukštyn. Nebetiko man kepurė, — galva padidėjo; nebeįlindau į senuosius avino kailius — padrutėjau... Tik tu, mano Vienuolėli, kas kartas krypai menkėjai...

2. Kada širdis Rūpintojėlio šaukias

Dabar į tave, rimties Įkvėpėjau, nebebėgu šeimininko išsigandęs, kaimyno šunų vejamas, nuo raganos žarijomis liepsnojančių šeimininkės akių nebesprunku...

Dabar į tave, protingasis Dievo, proto ir širdies, minčių ir jausmo polėkiais skubu įkvėpimo sumanymams, tavo akies spindulio darbams...

Piemenystės dūdelę seriai draugui Kaziui dovanojau. Jau berniokas jis. Ūsa suka.. Piemeniškoji ant dienų saulė nebe tuo veidu kaitina mane, kuriuo ji tada į elgetiška duonos riekę žvilgterėdavo ir paskutinę svieto kruopa sau pasivogdavo.. Kitos dabar man reikia saulės [illegible] nes užkerėti...

Tu, Rūpintojėli, žmogiškojo tragizmo ir laimės išreiškėjau, man esi naujoji saulė, vėjuoto saulėtekio nepažįstanti, jokio ašaroto saulėlydžio neturinti.

Tu mano sielą nuogą kiaurai įžiūri. Joje visko būna, kaip žinai... Kartais ant jos visi Himalajų akmenys sugula, ir kartus nusivylimas tada iš jos gelmių ištrykšta... Ak, kokiuo saldžiu balzamu paglostai tu mane, Dievo meilės žvilgsniu užkabini tu mano širdį, kada aš po aptrūnijusiomis, aptrupėjusiomis, grubiomis tavo kojomis susmunku pagalbos nusikamavęs, niekeno neišgirstas, nesuprastas...

Arba, Rūpintojėli, klaikioji nuodėmės šmėkla, kai mano sielon purvinasis velnias įsikrausto ir už jokius pinigus iš šios sau patogios vietos nešdintis nenori, tada aš įgrimstu išskabliuotan tavo veidan, į prakiurusias tavo akis įlendu, ir mano širdyje bekvatojąs bestija velnias, spindulingų tavo meilės akių trenktas, mauna nė kvapo čia nepalikęs. Mano sielą tada tyra, rami kartumėlio rasa suvilgo saulėtam rytmečiui, dienos dangaus skaidrynei.

Kodėl, Rūpintojėli, tu toks man mielas, mano sielai artimas? Kodėl žmogaus širdį tu taip paglostai, kad tavo rankose tuoj ji sutirpsta, kraujo žvilgsniu į tavo kiaurą šoną bežiūrėdama?...

Mano Dieve, tango žmogaus širdis persisotino aistra, minkštų fotelių dvasia ištižo, išglebo ir pati nuo savęs pabėgo ir bijo į save begrįžti. Ši siela klajūnė klaidžios tol, kol po kiauromis tavo kojomis nuvalkiota susmuks...

Ar žino, mano Dieve, tas, kuris bėga nuo tavęs: nuo tavęs bėgdamas, slapstydamasis, tik tavęs jis ieško...

Juo toliau žmogaus siela nuo tavęs, Rūpintojėli Tylusis, juo labiau, juo skurdžiau ir aitriau šaukiasi ji tavęs!..

(Iš "Maršas Jaunystei")

BEDIEVIO ABEJOJIMAS

Ateistų Lyga šiomis dienomis minėjo 15 metų nuo Clarance Darrow, žymiausio Amerikos advokato, mirties sukaktį.

Darrow nebuvo tikintis. Prieš mirdamas parašė: "All my life I have been seeking some definite proof of God, something I could put my finger on and say, this is a fact'. But my doubts are at rest now. I know that such a fact does not exist".

Nežinome kuriai bedieviškai grupei Clarence Darrow priklausė. Greičiausia garsiajai Ferdinando Brunetiere, Prancūzijos akademiko, istoriko ir filosofo sektai. Nors Brunetiere ir išpažino Dievą kaipo visatos pradžią ir pabaigą, tačiau išskyrė iš gyvenimo ir mirties. Vėliau atrado Tikėjimą. Apie jį buvo pasakyta: "Brunetiere! kurią nors dieną jį rasime pasikorusį prieš Nukryžiuotąjį!"

Taip buvo. Bet jo nerado pasikorusio. Jį užtiko atsiklaupusį ir besimeldžiantį.

Jei Darrow būtų daugiau pastudijavęs ir paieškojęs, būtų tą savo "faktą" atradęs, ir atsiklaupęs adoracijoj būtų pašalinęs iš savo sielos visus abejojimus.

Taip galvojo ir nedoras Voltaire, prisiekęs religijos ir Bažnyčios priešas. Bet štai vienuolio Contri raštuose rastas abjuracijos raštas, kurį mirštąs Voltaire 1778 m. kovo 2 d. paliko savo nuodėmklausiui vienuoliui Gualtier, rašydamas: "Mirštu garbindamas Dievą, atleisdamas savo priešams ir pasmerkdamas prietarus". Tai yra, šventvagišką savo dokriną. Jau anksčiau Voltaire buvo parašęs: "Jei Dievo nebūtų, reikėtų Jį sutverti".

Ir muzikas Chopin buvo bedievis, bet prieš mirtį paėmė kryžių į rankas ir priėjo išpažinties. Pažvelgęs į stovinčius draugus tarė: "klaupkitės ir melskitės".

Mokslininkas Pupin, mirdamas New Yorke 1935 m. sakė: "Matau Dievo ranką visuose pasaulio nuostabumuose".

Jei Darrow būtų norėjęs ir mokėjęs tiksliau paieškoti Dievo, būtų miręs ramybėje. Būtų buvusi aiški kaip saulė amžinoji tiesa: "žmogus nebuvo sutvertas purvui, bet Dangui".

M. Barnabas

ORGANIZUOJA DVASINĘ DOVANĄ ŠV. TĖVUI

J. E. Vysk. V. Padolskis, Šv. Metų Lietuvių Komiteto Romoje Pirmininkas išvyko atgal į Vokietiją. Jo Eksc. paklaustas apie savo įspūdžius Romoje pareiškė, dabar grįžtąs atgal į savo pastovią buveinę Vokietijoje, bet šių metų pabaigoje dar kartą žada atvykti į Romą. Toliau J. E. pasakė, kad Lietuvių Šv. Metų Komitetas yra nutaręs viso pasaulio lietuvių tarpe padaryti dvasinių dovanų rinkliavą. Greitu laiku į viso pasaulio lietuvius bus išleistas atsišaukimas savo maldas ir kitokias dvasines aukas skirti įvairiomis šių metų Šv. Tėvo intencijomis. Lietuviai kunigai savo parapijiečių maldas surinks ir atsiųs Romon Šv. Metų Liet. Komitetui, kuris pabaigoje metų visų lietuvių maldas ir dvasines aukas surinks į draugę ir bendru adresu įteiks Šv. Tėvui. Jo Eksc. yra sužavėtas bendra Šventųjų Metų eiga. Šie Šv. M. yra nepaprastai gausūs maldininkais iš visų pasaulio kraštų, ir visi maldininkai čia Romoje meldžiasi tikrai karštai ir nuoširdžiai. Palyginus su Šv. M. eiga 1925, kada Jo Ekscelencija gyveno Romoje, šiemet bendras įspūdis atrodo gražesnis. Tenka tik džiaugtis, kad religijos priešų lūkesčiai, jog šie Šv. Metai būsią mažo dievotumo ir iš viso mažai įspūdingi metai, visiškai neišsipildė. Apie lietuvių maldininkų lankymąsi iš Vokietijos Jo Eksc. pareiškė, kad iš Vokietijoje esančių lietuvių tremtinių tarpo galima laukti tik pavienių asmenų, kadangi visi žmonės šiuo metu yra emigracijos stadijoje, ir taip pat pavieniams lengviau gauti kelionės leidimus. Apie lietuvių dailininkų pasirodymą tarptautinėje religinio meno parodoje Jo Eksc. pareiškė, kad parodos Komitetas pagal fotografijas išrinko eilę kūrinių ir, kai gaus jų originalus, galutinai nustatys, kurie bus išstatomi meno parodoje.

NAUJA LIETUVIŲ GRUPĖ ROMOJE

Tarp daugelio tūkstančių maldininkų šios savaitės būvyj Šv. Miestą atlankė ir keletas lietuvių. Tarp jų be kun. kleb. Juro iš Amerikos, Romon atvyko ir čia dar vieši: kan. Kapočius, prof Šidlauskas ir kun. Vikt. Dabušis. Su Paderborno vokiečių ekskursija atvyko lietuviai kunigai: Račkauskas ir Bertašius. Jie dar dirba tarp lietuvių tremtinių Vokietijoje. Su prancūzų ekskursija iš Paryžiaus atvyko trys lietuvaitės: Andrijauskaitė Elenora, Matišaitytė Jadvyga ir Pocytė Pranciška. Pavieniai atvyko prof. J. Grinius su žmona ir poetas P. Jurkus. Atvyko ir Tėvų Marijonų vadovaujama lietuvių maldininkų grupė iš Jungtinių Amerikos Valstybių.

V. JONIKAS

NEŽINOMAS KARYS

Pažinsim laisvės karį
Tarp tūkstančių blankių veidų:
Pažvelgs, — žvaigždė vakarė,
Nuslystanti ledu.

Ar jis ugnim apkrinta,
Ar šerkšnu, kaip šaka obels,
Jei laisvę kas rakintų, —
Jo ginklas pasibels.

Kai naktį pūgos plėšos
Ir vėjas degina žvarbus,
Jisai paklaus, kur priešas,
O kiek jo — nesvarbu.

Granatų plienui plyštant,
Per kulkų sraunius upelius
Nueina ir negrįžta
Jis pergalės keliu.

Jo žygiai apsipynė
Žiedais legendų nemarių,
Jį pašventė tėvynė
Nežinomu Kariu.

1943. III. 13

KAI ŽMOGŽUDYS SAVO AUKĄ MATO ALTORIAUS GARBĖJE

ALFA SUŠINSKAS

REDAKCIJOS PASTABA:

Šis straipsnis yra perspausdinamas iš 3 "Ateities" nr. ir autoriaus naujais duomenimis papildytas.

1. MAŽASIS ŠEIMOS ANGELAS

Netoli Nettuno miesto Romos provincijoj, Italijoj, prieš kelias dešimtis metų buvo ūkis, kurį bendrai valdė ir dirbo Luigi Goretti ir Giovani Serenelli šeimos.

Savo jaunystėj ūkininkas Luigi Goretti vedė devyniolikmetę mergaitę Assuntą, kuri jam padovanojo 3 berniukus ir 3 mergaites, būtent: Angelą, Marijaną, Mariją, Aleksandrą, Tėrėsę ir Ersiliją.

Dar tebesant vaikams visai mažiems tėvas Luigi Goretti miršta maliarija, visą sunkiąją vaikų auginimo naštą palikdamas savo žmonai Assuntai vienai pačiai. Taigi dabar jau ji kartu su Giovani Serenelli turėjo toliau bendrai rūpintis ūkiu.

Giovani Serenelli teturėjo vieną paūgėjusį sūnų, vardu Aleksandrą. Jo žmona buvo seniai mirusi.

Giovani Serenelli ir jo sūnus Aleksandras pasižymėjo kaip šiurkštūs ir sukti žmonės, labai sunkinę našlės Assuntos Goretti gyvenimą. Dėl to ji nekartą pagalvodavo palikti ūkį ir pragyvenimo šaltinio ieškotis kur kitur.

Našlė Assunta, nors ir jokio mokyklinio mokslo neragavusi, savo sveiku protu, meilia, motiniška širdimi ir gilia, katalikiška išmintimi gražiai auklėjo savo vaikučius, pati būdama jiems visur pavyzdys. Ir labai sunkiai dirbdama, ji dažnai anksti rytą nupluošdavo tolimą kelią į bažnyčią. Nesant arti mokyklos, savo vaikučius pagrindinių tikėjimo tiesų mokydavo ji namie pati. Po vakarienės susodindavo ji juos aplink save ir pasakodavo jiems apie Betliejaus paslaptį, apie Golgotos kančią, apie Kristaus mirtį. Kiekvieną vakarą visa šeimynėlė suklaupdavo bendrai kalbėti rožančiaus. Savo jaunuosiuose našlė Assunta ypač stengdavosi įskiepyti skaistybės dvasią ir širdies gerumą.

Marija, trečiasis šeimos vaikas ir mūsų būsimoji herojė, gimė 1890 metais spalių mėn. 16 d. Corinalde, netoli Romos, Italijoj. Motinos žodžiams ir jos pavyzdžiui ji leido giliai įsišaknyti savo jaunoje asmenybėje. Savo teigiamais bruožais ji viskuo išsiskyrė iš savo brolių ir seserų.

Marijai priėmus pirmąją Šv. Komuniją, motina jai pastebėjo:

— Dabar tu turi kasdien darytis geresnė.

— Taip, mamyte, aš visada stengsiuos būti kuo geriausia!

Šio savo šventojo įžyžto ji niekada nesulaužė.

Ir jos motina visai pagrįstai galėjo sakyti savo motinišku atvirumu kaimynėms:

— Juo didesnė ji auga, juo geresnė darosi!

Marija švietė šeimoj lyg angelas. Pagrindinis jos būdo bruožas buvo kuklumas kalboj ir elgesy. Kartą ji nugirsta vieną moterį šlykščiai kalbant. Tuo ji taip pasibiaurėja, kad net šitaip motinai pasako:

— Tegu mane verčiau užmuštų, negu kad aš tokius žodžius vartočiau!

Sumani, mandagi, pamaldi, švelnios ir geros širdies Marija buvo centras tarp savo namiškių. Ji taikydavo susipykusius brolius ir seseris; ji guosdavo ir gydydavo juos susižeidusius; ji prie stalo atsisakydavo geresnio kąsnelio jų malonumui. O kai ir šiaip jau kuklus maistas eidavo į galą, ji, o ne kuris kitas iš vaikų, guosdavo motiną Assuntą sakydama:

— Mama, kol gerasis Dievas mums duoda sveikatos, neturime per daug rūpintis kuo kitu.

Ji pirmoji iš ryto atsikeldavo ir, pasimeldusi bei pati susitvarkiusi, aprengdavo jaunesniuosius, pagamindavo pusryčius ir atlikdavo visą namų ruoša.

—Jūs turite dukterį kaip angelą! — nekartą prasitardavo kaimynės motinai Assuntai. Jei tai išgirsdavo pati Marija, ji visa išrausdavo ir nubėgdavo šalin.

Kaimynai mylėjo Mariją dėl jos skaistaus ir paslaugaus elgesio.

2. NUO KRIMINALINIŲ ROMANŲ SKAITYTOJO IKI ŽMOGŽUDŽIO — TRUMPAS KELIAS

Betgi ir savo išore Marija Goretti buvo įdomi ir patraukli mergaitė: gyvų, žėrinčių akių, aukšta (neturėdama pilnų 12 metų, ūgiu siekė 5 pėdas). Grakšti ir skaisti jos figūra jau

Jau kuris laikas kaip jis kabinėjosi prie Marijos Goretti. Jos charakterio taurumas ir kūno grakštumas jį siutino. skleidėsi jaunystės žiedais.

Goretti ir Serenelli šeimos gyveno antrame namų aukšte. Dėl to ir Marijai Goretti dažnai tekdavo susitikti su Serenelli sūnumi Aleksandru, maždaug 17 metų jaunuoliu, neišmokytu ir nemokančiu valdytis brutaliu berniokū.

Pagaliau nutaikęs progą, jis net du kartus bandė palaužti jos valią, geisdamas suteršti jos kūną ir sielą. Bet šiuos abu kartus ji išsiveržė iš jo rankų tokia jėga, kad jis liko bestovįs apstulbęs ir didžiai sugėdintas.

Po antrojo užpuolimo Marija Goretti pradėjo rūpestingai saugotis Aleksandro Serenelli. Ji vengdavo likti namuose viena, stengdamasi būti visą laiką su namiškiais. Savo motinai Assuntai ji buvo pasisakiusi apie anuos Aleksandro užpuolimus. Bet gera ir neįtaringa motina nekreipė jokio dėmesio į šiuos pasisakymus, manydama, kad mergaitė visai paprastai įsivaizduoja nesamus dalykus.

Ir taip praėjo geras mėnuo nuo to antrojo žvėriškojo užpuolimo. Buvo 1902 metų liepos mėnesio 5 dienos popietis. Visi buvo lauke ir dirbo. Motina Assunta Goretti su Giovani Serenelli, Aleksandro tėvu, kieme kūlė pupas. O Marija triusė namie viena, gamindama vakarienę.

Aleksandras Serenelli betgi nebuvo nurimęs ir, pasirodo, širdies gilumoje pynė planus [illegible] šėtoniškajam keslui įvykyti.

Patyręs, kad Marija yra viena namuose, Aleksandras nežymiai palieka savo darbą ir įslenka vidun į namus, į antrąjį aukštą...

Tigro šuoliu šoka jis prie Marijos, duris užtrenkdamas, kad nesigirdėtų numatyto jos protestuojančio klyksmo. Mėvdamas pasiutusius žvilgsnius, jis puola ant jos ir ją griebia. Veltui ji stengiasi šį kartą išsilaužti iš jo rankų, visa iki mirties drebėdama...

— Ne! Ne! Ką darai, Aleksandrai?! Dievas to nenori!.. Neliesk manęs! Tai — nuodėmė! Tu eisi į pragarą! Gelbėkit! Mama! Mama!

Jos šauksmo niekas neišgirdo lauke... Besigrumdama Marija pamato, kaip Aleksandras išsitraukia ilgą, smailų daiktą — savotišką ylą... Dar sekundė, — ir smailioji yla, sušvitruodama ore, sminga į jos kūną vieną... du... keturis... aštuonis kartus!..

Kraujuose papludusi Marija Goretti susmunka ant grindų. Aleksandras Serenelli, manydamas ją mirus, išbėga į savo kambarį. Bet Marija, netrukus kiek atsigavusi, prišliaužia prie durų ir, paskutinėmis jėgomis bandydama jas atidaryti, silpnu balsu ima šauktis Alenksandro tėvą Giovani Serenelli, kuris, lyg tyčia, dabar buvo prisiartinęs prie pat namų..

Ką gi tuo tarpu daro Aleksandras? Išgirdęs šį kad ir visai silpną Marijos šauksmą, jis tučtuojau sugrįžta pas ją atgal ir... dar 6 kartus suvaro ylą į jos kūną...

O Marijos motina ir toliau ramiai sau dirbinėjo kieme.

Bet tėvas Giovani Serenelli išgirdo Marijos šauksma ir įskubėjo į trobos vidų pažiūrėti, kas yra atsitikę.

— Assunta! Tuojau čion! — riktelėjo jis pro antrojo aukšto langą.

Kai motina Assunta užbėga laiptais aukštyn, ji pamato baisų vaizdą: jos geroji Marija guli ant grindų nejudėdama, visa kraujuose paskendusi...

— O Jėzau, kas tave užpuolė?! — suklykė motina ne savo balsu.

— Aleksandras..., — vos girdimai prašvokštė Marija.

— Bet kodėl?

— Jis norėjo, kad aš nusidėčiau. Aš gi nesutikau...

Marija Goretti nuvežama į Nettuno ligoninę, o Aleksandras Serenelli netrukus areštuojamas.

Gydytojai dar bando Mariją gelbėti, ją 2 valandas operuodami. Per operaciją paaiškėja, kad vienas iš 14-kos ylos dūrių yra palietęs net širdį. Tiek per operaciją be užmarinimo, tiek per visas dar likusias gyventi valandas Marija savo baisiose kančiose parodė nepaprastą kantrybę ir didžiadvasiškumą, tuo labai nustebindama gydytojus ir visus kitus, ją mačiusius.

Marija jau atlieka paskutinę išpažintį ir priima ligonių sakramentus...

— Danguje aš melsiuos už Aleksandro atsivertimą. Aš noriu būti ten kartu su juo, — buvo jos paskutiniai žodžiai, gailiai raudant prie mirties patalo motinai ir artimiesiems.

(Bus daugiau)

Assunta Goretti prie savo šventosios dukters Marijos Goretti paveikslo.

ŽODIS "LIETUVIŲ RADIO VALANDOS" KLAUSYTOJAMS

Malonūs šios radio valandos klausytojai, kaip žinote, mes lietuviai pranciškonai, apsigyvenę Bridgevillėje su šios apylinkės kunigų, katalikiškų ir pozitivių lietuviškų organizacijų bei pavienių lietuvių pritarimu išdrįsome atidaryti šį radio pusvalandį. Ir dabar jūs kiekvieną sekmadienį 1:45 val. atsukę savo radio rodyklę ant 1360 bangos klausotės mūsų programos.

Man jau teko patirti, kad daugelis šios mūsų radio programos klausosi. Už tai mes dėkojame jums ir prašome paraginti ir kitus jos klausytis. Mes dėkojame jums taip pat ir kenčiančios Tėvynės vardu, kad jūs leidžiate per savo radio priimtuvą savo namuose skambėti lietuviškai dainai ir lietuviškam žodžiui, kuris be abejonės atranda atgarsį ir jūsų lietuviškose širdyse.

Jūs geraširdiškas mūsų pastangų įvertinimas skatina mus gerinti šią radio programą. Tačiau tai mes vieni neįstengiame padaryti, nes, atvirai sakau, neišneša mūsų kišianius. Todėl labai prašau paremti šią radio valandą, padėti mums ją išlaikyti, jei ne aukomis tai bent skelbimais, skelbiant savo bizį, ar kitus paraginant skelbtis, kad ir vardadienio, gimtadienio ar vedybinio gyvenimo sukakties proga. Už jūsų visokeropą paramą iš anksto dėkojame.

Ta pačia proga pranešu, kad nuo šios dienos visais "Lietuvių Radio Žinių" valandos reikalais kreiptumetės šiuo adresu: **Franciscan Fathers, St. Anthony's Church, Post Office Box 246, Bridgeville, Pa., telefonas Bridgeville 41.**

Tėv. Viktoras Gidžiūnas, O.F.M.

KUN. J. GIRDŽIO SUTIKTUVĖS

Šv. Metų proga, kartu su daugeliu piligrimų iš įvairių kraštų, į Romą buvo išvykęs ir Šv. Kazimiero parapijos vikaras, Pittsburgho lietuviškojo katalikiškojo jaunimo vadas **Kun. Juozas Girdis.** Piligriminės kelionės proga aplankęs netik Romą, bet ir kelis kitus kraštus (Prancūziją, Angliją, Šveicariją, Airiją ir kt.) ir kelionėje išbuvęs apie 7 savaitęs kun. J. Girdis birželio 3 d. grįžo į savo pamėgtą Pittsburghą. Išsiilgę southsaidiečiai, ypač vyčių jaunimas, birželio 4 d. tuoj po 12 val. Šv. Mišių suruošė puikius sutiktuvių pietus. Juose dalyvavo didelis būrys kun. Juozo draugų netik iš South Side, bet ir gražus būrelis Espleno vyčių. Vaišių proga adv. St. Gabaliauskas, prof. K. Pakštas, Kun. M. J. Kazėnas, kun. J. Skripkus, kun. Alfa Sušinskas ir inž. Antanas Mažeika pasakė nuoširdžias kalbas, sveikindami kun. J. Girdį, džiaugdamiesi jo sugrįžimu ir linkėdami jam vėl energingai įsijungti į lietuviškąjį veikimą, ypač jaunimo, kuriam paskutiniu laiku trūko energingos kun. J. Girdžio rankos.

Paskutiniu kalbėjęs pats kun. J. Girdis apgailestavo, jog niekuomet negalįs tiek daug gero darantiems savo bičiuliams kuo nors atsilyginti ir pažadėjo gausiais savo įspūdžiais Šventojoje Romoje ir apskritai visoje senutėje Europoje pasidalinti per spaudą. Kun. J. Girdis pareiškė esąs labai patenkintas savo kelione. Bet geriausia esą čia Amerikoj. **B.**

SLA METINIS IŠVAŽIAVIMAS

SLA metinis išvažiavimas — piknikas įvyksta birželio 11 dieną, gražiame St. George Grove (Šv. Jurgio) sode Bridgeville, Pa., prie 519 vieškelio, apie pusantros mylios nuo Bridgevillės, važiuojant į Canonsburg, Pa., dešinėj pusėj nuo 519 vieškelio.

Šv. Jurgio darže yra graži svetainė šokiams ir kitoki parankumai išvažiavimam, pakankamai pastogės lietaus atveju, gražios aikštės, tinkamos visokiems žaidimams ir gražaus žaliuojančio miško, bei gražiai žydinčių medėlių.

Šokiams grieš garsusis Jono Vainausko orkestras iš N. S. Pittsburgh, Pa. Bus visokių gėrimų ir užkandžių; nereiks trokšti nei alkti; bus ir kitokių žaidimų ir pasilinksminimų. Už vis svarbiausia tai visiems geros valios Pittsburgho ir apylinkės lietuviams bus gera proga ir didelis malonumas šiame didžiuliame išvažiavime sueiti, susitikti, atnaujinti senas pažintis ir padaryti naujų, ypatingai su naujai atvykusiais tremtiniais.

Visus širdingai kviečia šiame išvažiavime dalyvauti.

SLA 3-čio Apskričio Komitetas

Kelrodis neturintiems automobilių: Iš Pittsburgho į Bridgeville galima važiuoti dviejų linijų busais: Blue Ridge busus galima gauti iš Greyhound busų didžiulės stoties, kuri yra prie Liberty Ave., ir Grant St. Busai į Bridgeville eina kas valandą per visą dieną 10 minutų po kiekvienai valandai ir tik tekainuoja 25 centai asmeniui.

Ezio Bigi linijos busus galima gauti Smithfield gatvėje, prie senojo pašto (Post Ofiso) ir prie Kaufmano ir Gimbels departamentinių krautuvių šiomis valandomis po pietų: 12:05; 12:15; 12:50; 1:05; 1:35; 2:50; 3:05; 3:40; ir 4:35. Šiais busais važiuojant ir tik 25 centai tekainuoja asmeniui.

Iš Bridgevillės nuo busų iki pikniko, Bridgevillės "Teksikabai" teiks patarnavimą ir asmeniui tekainuos tik vienas dešimtukas.

B. Balčiūnaitė – gražiausia lietuvaitė

Kiekvienais metais savo pikniko metu Jaunųjų Lietuvių organizacija organizuoja Vakarų Pennsylvanijos gražiausios lietuvaitės rinkimus. Šiemet tokie rinkimai buvo pakartoti birželio 4 d. Lietuvių ūkyje įvykusiame piknike. Šį kartą gražiausios lietuvaitės titulas teko **B. Balčiūnaitei**, "Lietuvių Žinių" skaitytojų Balčiūnų iš Duquesne dukrai. Ta proga gražioji lietuvaitė gavo daug dovanų, tarp jų ir nemokamą kelionę į Atlantic City. Jos nuotrauka tilpo ir birželio 5 d. Pittsburgho "Sun - Telegraph" dienraštyje.

Šia proga negalima nepaminėti ir piknike dalyvavusio aukšto amerikiečių valdininko Paul Casimer, kuris ta proga pasakė trumpą kalbelę, kuri ypač sujaudino ten dalyvavusius tremtinius. Jis yra taip pat NCWC pareigūnas ir nesenai grįžo iš Europos aplankęs DP stovyklas. Jis pareiškė tvirtą įsitikinimą, jog Lietuva vėl bus laisva, tačiau kol tai įvyks, jis ragina visus susirinkusius ištiesti pagalbos ranką tiems savo broliams ir sesėms, kurie dar liko vargingose DP stovyklose. **A.**

KRONIKA

ŠV. KAZIMIERO PARAPIJA SOUTH SIDE

Lietuviai kunigai vyksta į rekolekcijas

Kun. Misius, kun. Kazėnas, kun. Vasiliauskas, kun. Lunskis ir kun. Sušinskas vyksta į kunigų rekolekcijas į Šv. Vincento vardo kunigų seminariją. Rekolekcijose jie išbus nuo 12 iki 16 birželio. Kun. Girdis rekolekcijose dalyvaus nuo 19 iki 23 birželio irgi toje pačioje vietoje.

° Kiekvieną trečiadienį ir sekmadienį 9 val. vakare Šv. Kazimiero mokykloj susirenka daug žmonių ne tik įdomiai laiko praleisti, bet ir savo laimės pabandyti.

° Šv. Kazimiero mokyklos sporto salei ir vaikų darželiui statyti fondas kaskart didėja. Tik jaunimas yra perdaug pasyvus. O kaip tik jis daugiausia ir naudosis statysimu pastatu.

° Šv. Kazimiero bažnyčioj birželinės pamaldos būna kas penktadienis 7 val. 30 min. vakare.

° Šv. Kazimiero parapijos klebonas kun. M. J. Kazėnas projektuoja dažyti klebonijos vidų.

° Birželio 13 d. Šv. Kazimiero bažnyčioj prasidės nauja 13-kos antradienių novena į Šv. Antaną. Tą dieną bus šventinama ir daloma Šv. Antano duona.

° Birželio mėn. 11 d., sekmadienį, 3 val. p. p. Šv. Kazimiero aukštesnioji mokykla švenčia savo mokslo metų pabaigtuves. Bus įdomi programa. Kalbės miesto mayoras ir prof. Dr. K. Pakštas. Įėjimas laisvas. Kviečiami visi!

Gražiai palaidotas a.a. Adomas Marčulaitis

Praėjusį šeštadienį, birželio mėn. 3 d., gražiai palaidotas a. a. Adomas Marčulaitis. Pamaldose kun. kleb. Kazėnui talkininkavo kunigai: Skripkus, Sadauskas ir Sušinskas. Velionis buvo labai taurus ir pavyzdingas katalikas lietuvis ir didelis kleb. Kazėno bičiulis. Paliko gražiai išauklėtus vaikus, tris sūnus: Adomą, Andrių ir Stasį ir penkias dukteris: Joaną, Moniką, Eleną, Mariją ir Oną ir 17 anūkų, kurių vienas yra laidotuvių direktorius Adomas Marčulaitis jr.

BRIDGEVILLĖS PRANCIŠKONŲ LIETUVIŲ DIENA

LIETUVIAI PRANCIŠKONAI liepos 30 d., sekmadienį, St. Georg's Grove parke, apie mylia į pietus nuo Bridgevillės, prie 519 kelio, už kapų, rengia **Lietuvių dieną.**

LIETUVIŲ DIENA prasidės Šv. Antano bažnyčioje, 10:30 val., Šv. Mišiomis su progai pritaikintu pamokslu.

LIETUVIŲ DIENOS PROGRAMOJE bus įdomi Prof. K. Pakšto kalba, dainos, tautiniai šokiai ir įvairūs ligi šiol nematyti žaidimai.

TĖVAI PRANCIŠKONAI visus artimų ir tolimų kolonijų lietuvius kviečia šioje šventėje dalyvauti.

Į LIETUVIŲ DIENĄ atvykti ne sunku. Iš Pittsburgho patogiausias 28 kelias. Iki Bridgevillės eina ir dviejų linijų autobusai: Blue Ridge Lines, kurie išeina iš Greyhound stoties ir Ezio Bigi Line, kurie išeina iš Smithfield Str. Gi iš Bridgevillės į parką visai už pigią kainą nuveš Taxi mašinos.

VISAIS REIKALAIS KREIPKITĖS: Pranciscan Fathers, St. Anthony's Church, Box 246, Bridgeville, Pa., telefonas: Bridgeville 41.

VISI KLAUSO LIETUVIŠKŲ RADIO PROGRAMŲ TRANSLIUOJAMŲ IŠ

WMCK — 1360 KILOCYCLES, McKEESPORT, PA., STOTIES

Lietuvių Radio Žinių programa transliuojama kiekvieną sekmadienį 1:45 val. po pietų. Jai vadovauja Tėvai Pranciškonai. Kiekvienoje programoje yra religinė ar kultūrinė paskaitėlė, įvairios žinios, gerai paruošti montažai ir gražios lietuviškos dainos, dėl to visi mielai klausosi ir gėrisi.

Jeigu turite ką nors paskelbti, pasveikinti ar pareikšti užuojautą, tai savo pranešimus siųskite: Franciscan Fathers, St. Anthony's Church, Box 246, Bridgeville, Pa., telefonas: Bridgeville 41.

Lietuvos Vyčių, Knights of Lithuania, Radio Valandėlė. Pasibaigus Lietuvių Radio Žinių programai, kiekvieną sekmadienį iš tos pačios WMCK — 1360 kilocycles stoties 2:10 — 2:25 val. Pittsburgho apskrities Vyčiai transliuoja įdomią programą, susidenčią iš kalbų, žinių, lietuviškos muzikos ir dainų.

Jei norite šioje Radio Valandėlėje skelbtis kreipkitės: Knights of Lithuania, 2211 Sarah St., Pittsburgh 3, Pa.

PIRMAS ŠIŲ METŲ VASAROS DIDYSIS

IŠVAŽIAVIMAS

RENGIA "LIETUVIŲ ŽINIOS"

BIRŽELIO - JUNE 18 DIENĄ, SEKMADIENĮ

Lietuvių ūkyje - Willock, Pa. (Lithuanian Country Club)

GERAS ORKESTRAS ŠOKIAMS. — VAIŠĖS SU SKANIAIS UŽKANDŽIAIS. — DOVANŲ LAIMĖJIMAS.

Kas daryti neturint automobilio? Labai paprastai; Sėskis į streetcarį nr. 53 arba 77/54 ir važiuok į Carrick; gale linijos, Brentwoode, išlipk ir tuojau sėskis į ten esantį automobilį, kuris nuveš tiesiog į Lietuvių Ūkį. Patarnavimas nuo 2 val. iki 5 val. popiet.

RENGĖJAI

Puikus North Side piknikas

Birželio 4 d. gražioje Franklin Grove vietoje įvyko šaunus North Side Dangun Žengimo parapijos piknikas — gegužinė. Oras pasitaikė ypatingai gražus. Didžiulis būrys lietuvių iš įvairių Pittsburgho vietų sekmadienio popietį praleido labai jaukioje ir linksmoje nuotaikoje. Skanūs užkandžiai ir geras orkestras taip pat prisidėjo prie puikios nuotaikos. Piknike dalyvavusieji dėkingi kun. J. Misiui ir jo parapijai už tokią gražią progą pasilsėti žalioje gamtoje. — b —

PADĖKA

Maloniam **p. Dementavičiui** už pataisymo darbus "Lietuvių Žinių" patalpose reiškiame nuoširdžią padėką.

"L. Ž." administracija

Vaikai atostogauja Maine

Tėvai Pranciškonai savo centriniame vienuolyne šiais metais atidaro berniukams vasaros stovyklą (camp). Priimami lietuvių vaikai nuo 8 iki 16 metų. Stovyklos atidarymas liepos 1 dieną ir tęsis iki rugpiūčio 5 dienos. Tam tikslui yra įrenštos puikios patalpos, paruošta įdomi dienotvarkė. Numatyta ir lietuvių kalbos pratybos. Vaikai bus visą laiką kunigų ir klierikų priežiūroje. Savaitinis atlyginimas tik 15 dolerių. Lietuviai, kurie norėtų, kad jų vaikai šiais metais atostogas praleistų tikrai lietuviškoje dvasioje ir Tėvų Pranciškonų globoje, rašykite skubiai šiuo adresu: **Franciscan Monastery, Kennebunk Port, Maine.**

KRAUS
THE JEWELER
V. J. KRAUZLYS, Savininkas
1816 Carson Street
PITTSBURGH 3, PA.
EVerglade 4850

Phone, FEderal 1622
HASER
Funeral Home
AMBULANCE SERVICE
Mes esame dėkingi už jūsų bizį
512 Chartiers Avenue
McKEES ROCKS, PA.

C. K. PIKIEL
General Insurance — Notary Public
Marriage Lincenses — Auto Licenses
Business Broker
WE SPECIALIZE IN TAVERNS
121 So. 22nd St. -:- Pittsburgh 3, Pa.
S. S., PITTSBURGH, PA.
Phone EVerglade 1-2300

Atvykę į South Side—
Visuomet atsilankykite į
FLORENT RODGERS CAFE
136 South 21st Street -:- Pittsburgh 3, Pa.
Malonesnės vietos niekur nėra. Turime lengvų užkandžių ir visokių gėrimų.

Iron City Clock Hospital
JOHN KAMARAUSKAS
Lietuvis Laikrodininkas
—Expert Repairers—
CLOCKS—WATCHES—JEWELRY
2120 Forbes St., Pittsburgh, Pa.
Tel.: AT. 7399

Phone HOmestead 3169 — Night Service HO. 5575-R
HOMESTEAD MAYTAG STORE
ALL MAKES OF WASHERS AND VACUUM SWEEPERS
Motors -:- Radios -:- Refrigerators -:- Belts and Brushes To Fit All Motors
PARTS and REPAIRS—ALL WORK GUARANTEED
602 Amity Street — Homestead, Pa.

A. L. WENSLOVAS
LIETUVIS GRABORIUS
LAISNIUOTAS LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
Nauja moderniška koplyčia dykai visiems. Kreipdamiesi į mus turėsite mandagų ir sąžiningą patarnavimą
Tel. HEmlock 1-0203
2128 Carson Street — S. S., Pittsburgh, Pa.

Lietuvių Žinios

KOVA PRIEŠ MASKVOS ATOMINĮ ŠPIONAŽĄ

Nesenai aktyvus komunistas ir atomo tyrinėjimo komisaras Prancūzijoje **Joliot Curie** buvo pašalintas iš aukšto ir atsakingo posto. Vakarai jau kuris laikas pastebėjo, kad, kaip Anglijoje, Amerikoje, taip ir kituose kraštuose siaučia sovietų šnipai, stengdamiesi visomis galimomis priemonėmis išgauti naujausias Vakarų karo technikos paslaptis. Tačiau ir Vakarai nesnaudžia, bet imasi atitinkamų priemonių šnipus pašalinti iš atsakingų vietų. Tokio galo susilaukė ir žinomas atomo tyrinėtojas, Nobelio premijos laureatas prancūzas Joliot. Šiame straipsnyje "Lietuvių Žinios" savo skaitytojams suglaustai pateikia sovietų atominio špiónažo eigą po II-jo pasaulinio karo. (Red.).

Šių metų balandžio mėn. 28 d. prie Paryžiaus Palais de Elysee, mažomis grupėmis susispietę užsienio ir vietos žurnalistai laukė savaitinės spaudos konferencijos pradžios. Prieš pasirodant informacijų ministeriui žurnalistai kalbėjosi ir studijavo dienos programos punktus. Atrodė nebuvo nieko ypatingo ko laukti. Nebuvo numatyta nei ministerių kabineto krizės, nei dažnai įvykstančių streikų. Po Velykų darbas perlamente vėl buvo įėjęs į normalas vėžes.

Maždaug prieš 13 valandą į salę įėjo M. Pierre Henri Taitgen lydimas sekretoriaus. Žurnalistams iš kišenių lėkė plunksnakočiai ir pieštukai. Ministeris visų didžiausiam sujudimui padarė staigmeną.

Aiškiai, rimtai ir pabrėžiančiai informacijų ministeris pareiškė: "Labai apgailestaudamas ministeris pirmininkas Ponas Bidault pareiškė vyriausybei, kad turėjo atleisti iš atsakingos vietos poną Joliot Curie". Tai ir viskas.

Per kelias sekundes salė buvo tuščia. Visi trumpiausiu keliu skubėjo prie telefono budėlių. Po kelių minučių jau dirbo telefonai, radio siųstuvai, tarškėjo rašomosios mašinėlės. Po amerikečių atominės bombos bandymų ant Bikini atolo nebuvo dar nė viena žinia pasaulį, o ypač Prancūziją taip sujaudinusi. Šių metų balandžios mėn. 28 d. 13 val. Paryžiuje, šių dienų besivystančiame politiniame nervų kare sprogo pati didžiausia bomba. Vakarinius Paryžiaus laikraščius su sensacine žinia žmonės iš pardavėjų tiesiog plėšte išplėšė. Ir kaip gi ne. Frediric Joliot Curie, pasaulyje žinomas mokslininkas, Nobelio premijos laureatas, žinomas atomo tyrinėtojas, Prancūzijos atominės energijos tyrinėjimo aukštasis komisaras nuo tuojau pat atleistas iš atsakingų pareigų.

Kaip tai galėjo įvykti, kas privertė Prancūziją imtis tokio žygio, nebuvo niekam aišku. Gal Prancūzijos vyriausybė ėmėsi to žygio prieš komunistų partijos narį Joliot verčiama Amerikos, kuri ją įspėjo tuojau po Fuchso špionažo aferos Anglijoje, o gal tai buvo paskutinių Vakarų pasitarimų vaisius?

NIEKAS NEPAJUS BŪSIMOJO KARO PRADŽIOS

Sorbonos universiteto profesorius, tamsiaplaukis siaurapetis, maždaug 50 metų amžiaus vyras priklausė prie to mažo skaičiaus išrinktų mokslininkų, kurie pergyveno Bikini atole atominės bombos sprogdinima. 1935 metais už suradimą radioaktyvaus elemento jis kartu su savo žmona, garsiosios madam Curie dukterimi, buvo apdovanotas aukščiausia mokslo premija. Šiam Sovietų Sąjungos draugui vieną diena Prancūzijos vyriausybė pasiūlė daryti bandymus, kad atomą įkinkius į karo pramonę ir gaminus pavojingus ginklus, tačiau jis atsisakė, o tik pasiliko prie atomo tyrinėjimo darbo, kitaip sakant paties svarbiojo darbo. Tačiau niekas tuomet nesuprato jo atsisakymo priežasties. Kiti manė, kad jis žmoniškumo sumetimais nenori atomą įkinkyti į karo pramonę. Tačiau iš tikrųjų jis nenorėjo daryti sovietams konkurencijos, kad kita valstybė nepasigamintų tokių pat ginklu, kokių turės Sovietų Sąjunga.

"Atominė energija mūsų vaikų gyvenimą taip pakeis, kaip senovės žmonių gyvenimą pakeitė atradimas ugnies", sakė 1946 metais Joliot Curie. "Ateities karas bus toks paslaptingas, kad žmonės visai nepastebės jo prasidėjimo".

Joliot sakė, kad kraštas kuris turės 100 atominių bombų ir jausis stiprus prieš bet kokį priešą, tačiau statistika užregistruos pasibaisėtinus davinius: "5 metų būvy krašte nelaikų gimusių skaičius pakils tiek, kad iš 6 gimimų nebus nė vieno normalaus. Dešimteriopai uostuose padidės gaisrų, kurie negailestingai naikins didžiulius uostų sandėlius. Laukuose nokstančius javus užpuls iki šiol nežinomi parazitai ir visą derlių sunaikins. Šiaurėje sausra išdžiovins visus vandens šaltinius, taip kad nebebus kuo bevaryti elektros stočių ir kraštas paskęs tamsoje, sustos fabrikai, geležinkeliai, pramonė ir prekyba.

PRANCŪZAS MASKVOS TARNYBOJE

Tai yra beveik gyvenimo ironija, kad kraštutinių dešiniųjų vadas generolas de Gaulle, 1946 metais patį kairųjį Joliot pakvietė į šią aukštą ir atsakingą vietą. Ir nestebėtina, kad žmogų, kuris šiandie yra įtartas špionažu, Prancūzijos vyriausybė paskyrė atstovu dalyvauti atominės bombos sprogdinime Bikini atole, nežiūrint, kad jau tuomet jis beveik viešai agitavo už komunistų partiją. Kaip socialistas jis tuomet dalyvavo intelektualų antifašistinio susivienijimo, kaip tik sovietų inspiruojamo, grupėje. Tuojau po Prancūzijos išsilaisvinimo Joliot įstojo nariu korespondentu į Sovietų mokslininkų akademiją. Tuo pačiu laiku jis įstojo į Prancūzijos — Sovietų Sąjungos vienybės komitetą, taip pat ir į "demokratinės Graikijos" pagalbos komitetą. Taikos partizanų pasauliniame kongrese Švedijoje jis kartu su pikčiausiu ir aštriausiu Sovietų Sąjungos žurnalistu Ilja Erenburg giedojo sovietams garbės himnus.

Po atidengimo sovietų atominio špionažo Oakrigde, Tennessee ir Los Alamos (New Mexico), kur stebuklingu būdu dingo labai svarbūs ir slapti kariniai dokumentai, pirmas įtarimas buvo mestas ant Joliot. Tuo laiku, kada Kanada ir Amerika jaudinosi dėl kiekvienos špionažą liečiančios žinelės, Prancūzijoje žinomi atomo tyrinėtojai ir radioaktyvumo mokslininkai, vadovaujami Joliot, kartu su Prancūzijos komunistų partijos vadu Maurice Thorez šventė raudonosios armijos įsikūrimo sukaktį. Kada Prancūzijoje ėjo priešrinkiminė kova, komunistai buvo įsitikinę, kad šį kartą jie tikrai laimės, tai visai patenkintas Joliot išvyko į Rytus ir Maskvoje, Varšuvoje, Budapešte ir Pragoje laikė paskaitas apie Prancūzijos atomo tyrinėjimų eigą. 1948 metais, po pastatymo pirmojo Prancūzijoje atomo fabriko, Joliot pareiškė: "Anglo — amerikoniškas atomo monopolis pasaulyje jau nugalėtas. Iki 1953 metų Prancūzija įžengs į trečią atomo tyrinėjimo fazę".

Tačiau iki pat šio laiko, nežiūrint visų faktų ir Joliot laikysena rodė, kad jis yra komunistas. O kaip geras komunistas, aišku, kad jis turėjo sovietams ir tarnauti. Tačiau Prancūzija buvo tiek akla, kad ji jam iki pat šių metų patikėjo visas paslaptis. Ir kas šiandien? Tiesa Joliot iš pareigų atleistas, tačiau ar jis suimtas, ar jis pagaliau išvažiavo į taip jo mylimą Sovietų Sąjungą, ar jis izoliuotas nuo draugų mokslininkų, kurie ir šiandien liko dirbti atominio tyrinėjimo įmonėse. Ne. Prancūzijos komunistai dėl Joliot atleidimo žygiuoja Paryžiaus gatvėmis, nešiodami jo paveikslą ir trasparentus su šūkiais protestuodami dėl Joliot "pažeminimo".

(Bus daugiau)

NAUJAS LIETUVIŲ TRANSPORTAS

Š. m. birželio 5 d. laivu "GENERAL HAAN" į New Orleaną atvyko šie lietuviai tremtiniai:

Albrechtienė, Ona, 622 Glenwood Dr., Redlands, Calif.

Baltinis, Andrius, 611 High St., Des Moines, Iowa.

Balčiūnas, Andrius, 6600 So. May St., Chicago 21, Ill.

Burba, Jonas, Adolfina, Route 2, Box 109, Clarksdale, Miss.

Čepokas, Anelė, Vytautas, 1517 S. 49th St., Cicero 50, Ill.

Dunaitis, Agota, Stasys, Romualdas, 1815 W. 45th St., Chicago Ill.

Gegevičius, Juozas, Marija, Albertas, Vanda, 1622 S. 49th St., Cicero 50, Ill.

Gudaitis, Jonas, Anelė, Jonas, Vytautas, 6601 Clayton Rd., St. Louis 17, Mo.

Irbinskas, Jonas, Milford, Kansas.

Kaminskas, Vytautas, Rt. 2, Nauvee, Ala.

Karačauskas, Igoris, Ona, Olegas, 4601 Prospect Ave., Los Angeles, Calif.

Kažemėkaitytė, Juzė, 162 ½ S. Norton St., Los Angeles, Cal.

Melnykas, Vytautas, 1754 W. North Ave., Chicago 22, Ill.

Meskelevičius, Juozapas, 3833 S. Lowe Ave., Chicago 9, Ill.

Mitcevičius, Vacys, 3015 N. Fair Oaks Ave., Altadena, Cal.

Norvaišas, Vincentina, Romanas, 308 S. 22nd Ave. Bellwood, Ill.

Pabrėža, Antanas, 2979 "C" St., San Diego, Calif.

Petraitis, Teodoras, Olga, Jonas, Olga, 1700 S. Washtenaw Ave., Chicago, Ill.

Pestinikaitė, Konstancija, Marked Tree, San Antonio, Texas.

Račkauskas, Tuta, Barbara, 3045 Cortland Ave., Detroit 6, Mich.

Savickas, Jonas, Albina, Regina, Irena, Box 319, Wilsonville, Ill.

Spetyla, Petras, 1005 E. Monroe St., Springfield. Ill.

Smalstys, Jonas, 6727 S. Campbell Ave., Chicago, Ill.

Sudžius, Juozas, 1407 S. 48th St., Cicero 50, Ill.

Survila, Antanas, 5430 Fernwood Ave., Hollywood 27, Calif.

Toliušis, Juozas, Ema, Helena, Bronislovas, Angelė, Izidorius, Bronislava, Erika, Irena, Edeltraut, Vytautas, Dew, Miss.

Volkovickis, Enrikas, 7320 S. Talman Ave., Chicago 29, Ill.

Želvys, Ona, Rimgaudas, 6809 S. Campbell Ave., Chicago, Ill.

BALF Imigracijos Komitetas

PITTSBURGHO NAUJIENOS

Svarbus tremtinių susirinkimas

Birželio 11 d. sekmadienį 11 val. prieš pietus "Lietuvių Žinių" patalpose, 2211 Sarah St. South Side, įvyks **svarbus** Pittsburgho lietuvių tremtinių draugijos susirinkimas. Bus tariamasi birželio 18 d. rengiamo Lietuvos okupacijos dešimtmečio minėjimo reikalu. Draugijos valdyba maloniai prašo visus narius jau iš anksto gausiai dalyvauti pačiame minėjime, o taip pat ir sekmadienį įvykstančiam susirinkime. Rengiamas minėjimas tebūna mūsų nepalaužiamos kovos pareiškimas, todėl jam pasiruošti reikia taip pat gerai.

Tenka pastebėti, jog šios liūdnos sukakties minėjime dalyvaus netik didelė Pittsburgho lietuvių kolonija, bet ir daug įvairių tautų atstovų.

Valdyba

PADĖKA

Birželio 3 d. buvo palaidotas mūsų mylimas tėvas, senelis ir prosenelis A. Marchulaitis.

Nuoširdžiai dėkojam visiems mus skaudžioj valandoj užjautusiems. Negalime čia visų išvardinti, tačiau ypatinga mūsų padėka priklauso kun. M. J Kazėnui, kun. W. Sadauskui, kun. Skripkui, kun. A. Sušinskui ir visiems dalyvavusiems pamaldose ir laidotuvėse, prisiuntusiems gėlių ir aukojusiems Šv. Mišias. Nuoširdus dėkui visiems.

Sūnūs, dukterys ir anūkai

Rūta Grėbliūnaitė baigė universitetą

Birželio 4 d. Duquesne universitetas įteikė diplomus 956 studentams. Tarp universitetą baigusių buvo ir Rūta Grėbliūnaitė, žinomų Pittsburgho prekybininkų ir katalikų akcijos veikėjų Mr. & Mrs. A. Grėbliūnų duktė. Ji baigė Duquesne universiteto chemijos kursą ir gavo diplomuotos chemikės vardą. Malonu pasveikinti p-lę R. Grėbliūnaitę ir jos tėvelius tokia gražia proga. — S —

Lietuvių Diena artėja

Jau dvidešimt šeši metai kai netoli Pittsburgho įsikūrusios seselės pranciškietės kasmet rengia Pittsburgho Lietuvių Dieną.

Seselės pranciškietės tiek Pittsburghe tiek kituose miestuose dirba didelį kultūrinį švietimo darbą. To jos negalėtu daryti, jei negautų paramos iš tų, kurių labui jos dirba. Lietuvių Dieną yra gera proga parodyti seselėms savo dėkinguma ir materialiai bei moraliai jas paremti. Jau dabar ruoškimės Lietuvių Dienoje gausiai dalyvauti, ypač, jog programa yra labai įdomi ir įvairi.

Lietuvių Diena ivyks liepos 4 d. seseliu pranciškiečių sode.

Rengimo Komitetas

Remkime savo laikraštį

"Lietuvių Žinios" norėdamos gyvuoti ir toliau tęsti gražų lietuvybės darbą išeivijoj, kreipiasi į savo geruosius skaitytojus, prašydamos pagalbos. Vien tik prenumeratos neužtenka jų išsilaikymui. Kilo sumanymas padaryti nors mažą loteriją, kad sukėlus kiek nors pinigų.

Būkite geri, mieli skaitytojai, išplatinkite gautas knygutes, o mes būsime Jums begaliniai dėkingi už darbą ir auką kilniam ir patriotiniam tikslui.

Vėliausias terminas grąžinti knygučių šakneles, kurios dalyvaus laimėjime, yra birželio — June 17 d.

SKAUTŲ SUEIGA

Šį šeštadienį 5 val. vak. Šv. Kazimiero mokykloj įvyks skautų sueiga. Visi privalo dalyvauti.

A. Krapavičius

CLEVELANDO ŽINIOS

SPAUSDINAMAS LIETUVIŲ ARCHYVAS

Įvairiuose kraštuose gyvenantiems lietuviams pranešama, kad vėl tęsiamas **LIETUVIŲ ARCHYVO** spausdinimas.

LIETUVIŲ ARCHYVĄ įsteigė lietuviai laikraštininkai Lietuvoje 1941 metais. Jo Kaune ir Vilniuje pasirodžiusiuose keturiuose tomuose buvo aprašyta pirmoji bolševikų okupacija. Penktajam tomui vokiečiai jau nebedavė leidimo.

Tremtyje spausdinti LIETUVIŲ ARCHYVĄ buvo neįmanoma.

Dabar **LIETUVIŲ ARCHYVAS, Lietuvos Istorijos Metraštis**, apimąs bolševizmo, nacionalsocializmo ir tremties metus, spausdinamas Jungtinėse Amerikos Valstybėse. Bus paskelbta dar niekus nespausdintos dokumentinės medžiagos.

LIETUVIŲ ARCHYVAS tęsiniais bus spausdinamas mano gyvenamojoje vietovėje einančiame lietuviškame laikraštyje DIRVOJE. Adresas yra toks:

LIETUVIŲ ARCHYVAS
6820 Superior Avenue,
Cleveland 3, Ohio, USA.

Kad įvairiuose kraštuose gyveną lietuviai galėtų pasirengti sekti LIETUVIŲ ARCHYVĄ, pranešu, jog su DIRVOS redakcija yra susitarta pradėti jį spausdinti nuo š. m. liepos mėn. 6 dienos, t.y., DIRVOS 27 numeryje.

Jonas Leonas
LIETUVIŲ ARCHYVO
redaktorius

Cleveland,
1950 m. gegužės 13 d.

MOKSLO METŲ UŽBAIGTUVĖS

Šv. Jurgio parapijos mokyklos užbaigtuvių aktas įvyks birželio 11 d. Ryte 9 val. bus specialios šv. mišios mokiniams. Popiet įvyks iškilmingas aktas su didele, pačių mokinių išpildoma, programa ir diplomų įteikimu. Visuomenė kviečiama gausiai dalyvauti.

PADĖKA

Clevelando lietuvių naujosios parapijos ir BALFo 55 kuopos vakaras, kuris įvyko gegužės 21 d. ir kurio pelnas yra skiriamas gausioms lietuvių šeimoms iš tremties parkviesti ir paremti, rengėjams davė apie 250 dol. pelno. Šio vakaro rengimo komisija ir BALFo 55 kuopos valdyba nuoširdžiausiai dėkoja visiems prie vakaro pasisekimo prisidėjusiems:

Klebonui kun. J. F. Angelaičiui, veltui davusiam parapijos salę: Čiurlionio ansamblio vadovui dirigentui Alf. Mikulskiui ir ansamblio vyrų chorui, muzikui Pr. Ambrazui ir solistams V. Jurgeliui bei K. Ivanauskui, veltui atlikusiems vakaro programa; Navickienei, Grigonienei, Laniauskienei, Makarskienei, Sadauskienei, Valienei, parengusioms vakaro svečiams vakarienę; J. Kizevičiui, tvarkiusiam bufeta; lietuvių radijo valandos vedėjui J. Nasvyčiui, "Dirvos", "Draugo". "Lietuvių Žinių" ir kt. laikraščiams, veltui skelbusiems apie vakarą visuomenei, ir kt.

Rengėjai taip pat nuoširdžiausiai dėkoja visiems vakaro metu aukojusiems:

$8.25 paaukojo A. ir L. Navickai;

po $5.00: V. Amšiejus, F. Baranauskas, St. Kudokas, Alf. Mikulskis, P. ir K. Štaupai;

po $3.00: P. Mikšys;

po $2.00: Čėsnos, S. Laniauskas, K. Paulauskas, J. Rimašauskas, J. Šalkauskienė, P. K. Šukys, A. L. Telyčėnas;

po $1.00: Augustinavičius, Balbotas, Beržinskienė, Čepienė, Čyvas, Damušis, Jucius, Juodvalkis, Juozaitienė, Juška, Kizevičius, Kunigiškis, Liudvikienė, Makarskas, Marcinkevičius, Masionis, Milašauskienė, Muliolienė, Navickaitė, Navickas, Remeikytė, Rocevičius, Salasevičius, Šukienė, Valys, Wenslowskis, Zienius, Žukauskas (yra dar aukojusių ir mažiau).

Taip pat nuoširdžiausiai dėkojusiems: maisto produktais — Amšiejienei, Angelaitienei, Blaškevičiams, Navickienei, Štaupienei; loterijai — A. Baniui (už labai gražią sagą), K. Ivanauskui ir kt.

Rengėjai šia proga kartu praneša, kad aukos tam pačiam tikslui — likusiems lietuviams iš tremties parkviesti ir jiems padėti — yra renkamos ir toliau. Jas prašome siųsti šiais adresai: Viktoras Amšiejus 17938 Neff Rd., Cleveland 19, Ohio, telef. KE 1-7016; Povilas Mikšys 1471 E. 221 St., Euclid, telef. IV 1-5672.

Vakaro Rengimo Komisija ir BALFo 55 Kuopa

MELDĖSI UŽ TAIKĄ

Birželio 4 d. didžiuliame Clevelando stadijone įvyko Šv. Vardo draugijos suruošta įspūga maldos valanda, kurioje dalyvavo apie 100,000 katalikų, jų tarpe nemaža lietuvių. Pamokslą sakė specialiai iš Čikagos atvykęs, didžiausios pasaulyj vyskupijos valdytojas kardinolas Samuel Stritch.

KORTAVIMO VAKARAS

Amžinojo Rožančiaus draugija birželio 17 d. ruošia savo mėnesinį kortavimo vakarą. Jis įvyks 7 val. vak. Visus nuoširdžiai kviečiamos dalyvauti. Bus skanios vaišės ir kortuoto jam gražių dovanų.

NAUJAS KUNIGAS

Clevelando lietuvių kolonija džiaugiasi nauju kunigu Alfonsu W. Mačiuliu — Mitchell, kuris baigęs mokslus Vašingtone birželio 6 d. įšventintas kunigu. Iškilmingas pirmasias mišias naujasis kunigas laikys Clevelande birželio 18 d. 9,45 val. Šv. Jurgio lietuvių bažnyčioj. Tai didžiai iškilminga diena netik jaunajam kunigui, jo tėveliams ir giminėms, bet ir visai lietuviškajai visuomenei. Plačiau kitam numeryje.

Koresp.

NAMŲ APŠILDYMAS

DABAR yra patogiausias laikas apsirūpinti namų apšildymu. Mes parduodame ir įrengiame automatiškus moderniškus Gaso Furnasus, idedame automamatiškus Barber Burnerius į anglais kūrenamus furnesus ir įvedame automatiškus gazu vandenio šildymui tankus.

TRI-VET APPLIANCE SERVICE
Gas and Electrical Appliances
Frank M. Orpse-Urbšaitis, Ved.
6921 Wade Park Avenue
Tel. UT. 1-2750
Nakčia ir sekmadieniais PO. 9548

MULIOLIS
INSURANCE
and
REAL ESTATE
6606 Superior Avenue
CLEVELAND, OHIO

7123 Wade Park -:- Cleveland 3, Ohio -:- HE 1-8250
"FOR FINER FLOORS"
FRANK BICKOFF & CO.
Didelis pasirinkimas visokių linoleumų, kitokių grindims patiesalų, geriausių ir prastesnių, o taip pat ir guminių; Du Pont įvairių rūšių dažų. Ateikite ir pasirinkite, arba skambinkite telefonu. Pageidaujantiems atsiųsime pavyzdžius. Nuoširdus patarnavimas.

P. J. KERŠIS
609 Society for Savings Bldg., Ofiso Tel. MAain 1773
Norėdami pigiai pirkti namus bent kurioje miesto dalyje ar pašaliniuose miesteliuose kreipkitės pas mane, gausit už pigiausią kainą. Taipgi įvairios apdraudos (insurance) reikaluose gausit geriausį patarnavimą.
Sutaisau paskolas dėl pirmo mortgečio.
Patarnavimas ir išpildymas garantuojama.
Kada gaisras sugadina ar apdegina tamstų namą ar forničius, dėl pilno jų apkainavimo kreipkitės telefonu ar asmeniskai.

DELLA E. JAKUBS
LITHUANIAN FUNERAL HOME
(Jakubauskienė—Laisniuota Laidotuvių Direktorė)
Visiems lietuviams norintiems mūsų kambarius leidžiame naudoti dykai
Lietuviai kreipdamiesi reikale prie manęs apturėsite teisingą patarnavimą. Simpatiškas, mandagus, greitas ir geresnis už kitų patarnavimas. Vežimai ligonių pervežimui į ir iš ligonbučių. Kainos sąžiningiausios; žemiausia kaina už palaidojimą, sulig jūsų pasirinkimo. Telefonuokit:
ENdicott 1763
6621 Edna Avenue Cleveland, Ohio

UTach 1-3040
Visokių rūšių mašinų taisymas.
MAX'S AUTO BODY SHOP
Specialistai
sudaužytų mašinų taisyme, dažyme ir spalvų pritaikyme
Max Lelodec, Prop.
1109 East 61st Street -:- Cleveland 3, Ohio

TOEDMAN & FOLLIS
VAISTININKAI
6411 Superior Cor. 65th St. -:- HE. 1-1035 -:- Cleveland, Ohio
Jūsų recepto išpildymas yra mūsų svarbiausias darbas
Vaistus gabename į namus